

Hevesvármegye

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Dr. Urbán Gusztáv jogakadémiai tanár
Egér: A magyar élet újjászervezése.

A miniszterelnökség sajtóosztályának új vezetője **dr. vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály** főszerkesztő lett.

Megyegyűlés. **Dr. Hedry Lőrinc** főispán és vitéz **Subik Károly** pápai prelátus, kanonok beszédei.

Pedagógus: Reflexiók a „Középiskola és a jogi szakoktatás” című cikkhez.

Öreg Vitéz: Emlékezzünk régiekről... Folytassuk a nyelvészkedést.

A volt 60-asok seregszemléje Hatvanban.

Legány Ödön, a Hatvani Növénynevelő R. T. igazgatójának kitüntetése.

Dr. Blau Izso ügyvéd, a Gyöngyösi Kereskedelmi Csarnok főtitkára: A kereskedelmi Testületek VII. országos kongresszusa Gyöngyösön szept. 17—18-án.

Gyöngyössy Béla gyümölcsstermelési intéző Gyöngyös: Hevesvármegyében termesztendő gyümölcsfajták.

Látogatás az újjáépített egri városi fürdőben. **Frank Tivadar** városi főjegyző az egri fürdőfejlesztésről.

Ifj. Ringelhann Béla: Van-e egyke Hevesvármegyében.

A közigazgatási bizottság ülése.

Továbbá hírek, beszámolók a megye minden részéről.

HATVAN
1938. SZEPTEMBER HÓ 15
IX. ÉVF. 12. SZÁM.

Agreária

SZŐLŐTELEPÍTŐ R.T.
BUDAPEST, VI. KIRÁLY-UTCA 26.
Telefon: 1-14-0-44, 1-18-4-64.

SZŐLŐOJTVÁNY
♦♦ HAZAI ♦♦
GYÖKERES ÉS
SÍMA VESSZŐ
ÉS AMERIKAI
ALANYVESSZŐ

Ripári anyatelep az ecséi telepen.

Különleges csemegeszőlő fajok:

Fehér fajták.	Tompa Mihály chass.
Afus Ali	Vörösmarty M. musc.
Erzsébet királyné emléke	Vörös fajták.
Mathiász Pipiske	Mathiász Jánosné chass.
Szauter Guszláv	Szauter Guszlávné musc.
Szőlőkertek királynője musc.	Az élénk érdeklődésre való tekintettel ajánlatos az előjegyzés.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELNIK HAVONTA KÉTSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDEVRE 3 PENGŐ

A magyar élet ujjszervezése.

Irta: Dr. Urbán Gusztáv.

Élni akaró nemzetnek meg kell tanulnia a világ-történelem útmutatásából, hogy a hazát nem elég egyszer megalapítani, hanem azt ugyanannyiszor kell megalapítani, ahányszor nagy történelmi sorsfordulók összezúzzák a régi élet alapjait, amikor véres füstölő romokból kell a családi élet tűzhelyeit, majd az új nemzeti élet tűzhelyét felépíteni.

A magyar nemzet sorsa bővelkedik ily tragikus történelmi sorsfordulókban. De éppen az mutatja a magyarság törhetetlen élniakarását s történelmi életre való hivatottságát a Kárpátok medencéjében, hogy emésztő tatárdulás, évszázados török rabiga s megalázó Bach korszak után mindig fel tudott emelkedni a pusztulás és megalázottság szakadékaiból, újra és újra hazát tudott alapítani hagyományainak törhetetlen köveiből, elpusztíthatatlan nemzethűségének habarcsából s a felépített nemzeti oltárra eltántoríthatatlanul odahelyezte életének évszázados szent szimbolumát: a szentistváni magyar szent Koronát.

Mostan való nemzedékünknek szomorú sorsa, hogy nekünk kell átszenvednünk az ezeréves magyar történelem legtragikusabb sorsfordulóját: a trianoni országvesztést. De egyben ránkáruló becsületbeli kötelességünk, hogy szegény hazánkat ki tudja hanyadszor újra alapítsuk, a szűkre szabott határok között szűkösen folyó magyar életet ujjszervezzük. Ézredéves jogainkból semmit fel nem adva, igyekeznünk kell a megkevesbedett kenyérből minél több magyar számára karajt vágni, a megszorított kötelességek munkaszilárdhoz minél több dolgozni és boldogulni akaró magyart odaállítani, a magyar sorsközösséghez való megelégedett tartozás érzését s vele a becsületlen szegénység állapotának vállalását minél több vérbe beönteni — ennyit jelent a mai magyar élet újjszervezése.

Gigászi feladatok ezek, csak még jobban megszorozza arányaikat annak a ténynek a felismerése, hogy egyfelől egy egész világnézeti s társadalomszerkezeti alaprendszert: az egyéniséget bálványá tenyésztő liberalizmus elkorhadt rendszerét kell liquidálni ebben az ujjszervezésben, másfelől meg kell

birkozni a bolsevizmus rendszerében kifejedezett kollektív gondolat földalatti aknafúrásával, lélekmérgezésével. Végül megnehezíti az ujjszervezés feladatait az a lélektani jelenség, hogy a kritikátlan s csak a ma szükségleteinek élő tömeg csak új tég-lával szeretne építeni, a nemzetromok használható darabjainak kiválogatásával s megtisztogatásával nem akar bibelődni, továbbá, hogy ez a tömeg az újáépítés politikai tervét nem a magyar géniusz szellemében, hanem idegen gondolatok szolgai lemásolásával hajlandóbb elkészíteni.

Tülméretezett nemzeti feladatok acél akarátú, tiszta agyú, a múltba s a jövőbe egyaránt messzire látó, becsületos szándékú, az ideálok magasságáig felhevült lelkű nemzetvezetők vállaira nehezednek. Trianoni sorsu nemzedékünk már két évtized óta tiikkadt lélekkel várja száműzetésének pusztaságában azt a férfit, akitől az előbb említett tulajdonságok birtokában reméli a boldogulás útjának megmutatását. Sok magyar államféfi felé fordult már a magyar nép sóhaja: vajjon te vagy az eljövendő!?... De a vágyva várt „eljövendő” csak nem tudott megjönni s nem tudta meghozni a jobb jövőt. Nem hiányzott egyikben sem a becsületos szándék, az igaz törekvés a nemzetvezetésre. De vagy a feladatok helyes meglátása, vagy a felhevült lélek, vagy a jobbra és balra egyaránt hadakozni tudó acél akarat hiányzott belőlük, vagy pedig hamar kidőlt a sorból, mielőtt még nagy tervét megvalósíthatta volna.

A várakozásnak ez az idegtépő állapota eredményezte aztán a legutóbbi időkben azt a tömeghiszterit, amely „vezért” látott minden felelőtlenségében hongosabbat kiállóban, minden fantasztá rajongóban, egymásra licitáló demagógnak, külföldi mintára szervezkedő misztikus alanyban. Ide már tényleg vezér kellett, férfias erő, acélos önbizalom a programadásra, a programkivitelre, aki nem azért idézi a múltat, hogy azt bírálja csupán, hanem, hogy okuljon belőle; aki nem azért él a jelenben, hogy annak napjait eltologassa politikai mesterkedésekkel, aki nem azért néz a jövőbe, hogy mákonyos álmokat szőjön nemzetének; hanem,

aki a mult tanulságaiból merítve a jelent akarja úgy megformálni, hogy már a ma eredményében lássa meg a nemzet a jobb jövő zálogát.

Ez év májusában végre felállott egy férfi a magyar képviselőházban s bemutatkozott mint Magyarország kormányzójának bölcs megbízásából az ország miniszterelnöke. Ekkor érezte meg a magyar közvélemény, hogy vitéz Imrédy Bélában a Magyar Nemzeti Bank volt elnökében, a volt pénzügyminiszterben több van a mélyen megalapozott pénzügyi és gazdasági szakértelemnél, több van a jóakarató politikusknál, több van a hazáját minden pozíciójában szolgálni kész magyar hazafinál; vitéz Imrédy Béla az a férfi, aki hisz önmagában, saját igazságában és erejében, akit a Gondviselés küldött a gigantikus magyar feladatok elvégzésére. Egy szóval sem mondta, hogy vezér akar lenni a szó mai értelmében, mégis mindenki érezte, aki hallotta s az újságközleményekből olvasta, hogy az 1938. év magyar tavaszának szép májusi napján egy nagyrahitavolt nemzetirányító, nemzetujjászervező indult el a magyar politikában, az új magyar gondolat megformálója, kifejezője és megvalósítója. Érezte mindenki, hogy a Gondviselő Isten meghallgatta a vezér után esdő magyarság sóhaját s elküldte számára a trianoni sors rabságában sínylődők hivatott új államférfiát.

Azóta találkozott az ország népe a magyar miniszterelnökkel Debrecenben, Abádszalókon s most legutóbb Kaposváron fejtette ki azt a nagy-szabású programját, mely valóságos reveláció volt a magyar lélek számára s amelyről egész bátran elmondható, hogy oly esodás forradalom lesz a megvalósítása, „amit a történelem példaként fog emlegetni, mint a huszadik század nagy magyar esodását.”

Ennek a nemzeti életujjászervezőnek két hatalmas alapgondolata van: a népi egység és a szociális igazság gondolata. A hatalmas kormány-programm minden pontja e két nagy gondolat szolgálatában áll: az általános hadkötelezettség kimondása, a polgári lakosság hadiszolgálati kötelezettsége, a levanteintézmény kiépítése, a népegészség emelésére szolgáló intézkedések, a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat, a családi munkabér intézménye, a termelés fenntartása és fokozása, adózási reformok, százezernyi hold földek megmozgatása, jól kezelt kisbirtokok létesítése, a közéleti tisztesség megőrése stb. mind olyan pontok, amelyek tényleg alkalmasak egy új nemzeti közszellem kialakítására. S mindezt az alkotmányos élet rendszer útján, az arra hivatott tényezők közreműködésével nem pedig a forradalmi cselekvések ingoványos útján akarja elérni.

Az májgítón, a vezető akaratán kívül azonban még egy tényezőre van szükség a leghatalmasabb kormány-programm kitűzésénél: a nemzet leg-súlyosabb rétegeinek megértésére és odaadó szolgálata. Meg kell szünnie annak a tömeghiszterianak,

mely rejtelmes utakon ideszüremkedve s titokban guruló pénzekről élte meg akarja mérgezni a magyar közéletet, bajt s elkeseredést szimatol ott is, ahol egyszerűen csak a jobb jövő utáni vágyakozás hallatja hangját. Meg kell érteni mindenkinek, hogy bünt követ el az a haza-szent érdekei ellen, aki egyéni érdekből, vak fanatizmusból, vagy leplezetlen gyűlöletből távolról csillogó szép álmokat akar kergetni a ma megvalósítható s megvalósítandó tettek helyett.

A mai magyar élet ujjszervezésének első lépése: minden teremtő erő, agy, szív, dolgozó kéz összefogása

A miniszterelnökség sajtóosztályának új vezetője dr. vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály főszerkesztő lett.

Imrédy Béla miniszterelnök dr. Rákóczy Imre min. tanácsost, a sajtóosztály vezetőjét eddigi szolgálata alól felmentette s a miniszterelnökségen más, fontos bizalmi szolgálatra rendelte.

Ugyanekkor vitéz Kolosváry-Borcsa Mihályt, a Függelenség főszerkesztőjét kinevezte a sajtóosztály vezetőjévé.

A miniszterelnökség sajtóosztályának tisztikara nevében dr. Dulin Elek min. osztálytanácsos büszkült a távozó sajtóelnöktől, aki 16 éve keresztül kiváló szaktudással és a sajtó munkái iránt érzett meleg szeretettel végezte a legnehezebb időkben nagyfontosságú feladatát. --

Dr. vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály 1893-ban, Kolosváron született. A világháború alatt önként vonult be katonának s több ízben megsérülve, s felfokozott harctéri kitüntetésekkel szerzett, s mint tüzérszázados szerelt le.

1922-ben a „Debreceni Újság-Hajdúföld”-nek felelős szerkesztője lett. 1935. tavaszán, mint Gömbös Gyulának lelkes híve, NKP. pártképviselővé választották. Ugyanez év őszén a miniszterelnök új sajtóosztályán nyert miniszteri osztálytanácsosi címmelet büszkült. 1937-ben a Függelenség-nek fő- és felelős szerkesztője lett.

Dr. vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály létevezését a vidéki hírlapíró társadalom bizalommal és reménységgel fogadta, mert az új sajtóelnök eddigi munkássága alatt is minden alkalommal, -- de különösen a legutóbbi, a sajtót érintő törvénytervezetek tárgyalásánál, mint a vidéki hírlapírás őszinte barátja foglalt állást.

Megyegyülés.

Heves vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 12-én tartotta rendes cszi közgyűlést.

A törvényhatósági bizottság megjelent tagjai ünnepélyes esendben hallgatták a vármegye főispánjának, dr. Hedry Lőrincnek emelkedett szellemű megnyitó beszédét:

„Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Szent István királyunk dicső emlékének szentelt ezen esztendő második felében összeült máj közgyűlésünkön is szálljon első gondolatunk a hála szárnyán az államalkotó nagy király halhatatlan szelleme felé. Ha emulának is a sorozatos és káprázatos ünnepségeknek pompái és elhalkul a híró ének: „Hol vagy István király” — maradjon közöttünk az ő apostoli lelke, esodálatos uralkodói bölcsességéből fakadó intelmői és töltse meg a magyarság elméjét bizó hittel a magyarság elhivatottsága iránt. --

— *Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!*

— *Az isteni Gondviselés különös kegyéből a mi szeretett jó Ercsek Főpásztorunk elmondhatta töretlen egészséggel pappászatelésének 65-ik évfordulóján az oly kezeseknek elérhető rasmiségét. Tudom, hogy ezen e ezen gondoltuk rá a vármegyében is e napon — hálaadással ellett lélekkel köszönvén meg a Mindenható e kitüntető áldását. De tudom azt is, hogy a Törvényhatósági Bizottság úgy kívánja, hogy e gyűlésnek keretéből is eljasson Hozzá a nagyrabecsülésnek, a szeretetnek, a hódolatnak a szava. — Kifejezzen Ő Excellenciája előtt a vármegye közönségének örömteljes szívesköszönését.*

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Állandóan egy hajszálon függő világkonfliktus árnyékában, nagyjéte európai válság égenegése között, lézas építő munkában — a lendők sokaságától elborítva — áll ma nemzetünk. —

Maradék híralállományunkat csak úgy tarthataljuk fenn, — ha azok az erők, amely a tehetős konzervatívizmusa és a tömegek radikálizmusa között óvszadok óta egymással szemben küzdenek ha ezek az erők, ezek az ellentétek összehangolódnak közös célok érdekében. A közös cél: az ország javára, az ut pedig áldozat, terhek vállalása a tehetsébeiktől és türelme és fegyelműzettség a tömegek részéről. Ne állítsuk magunkat — a szociális eszmék forradalma van ma az egész világon és minálunk is. Csak mint minden modernizálódott — úgy ebben is nem a régi forradalmak zárargó tüntető és fegyverrel, hanem a betű és az elmék harcra a mai forradalmi eszközök.

— *Döntő fontosságu elhatározásokat sürgetnek a társadalom mélyében dolgozó erők. Es én — úgy hiszem — nem csalódom, ha azt mondom, hogy azok a nagyjelentőségű reformok, melyeket Imrédy Béla miniszterelnök ur kaposvári beszédében bejelentett, valóban döntő fontosságúak a nemzet életére. Kezsgelendő feladat volna számomra méltatni jelentőségét e szociális tervezeteknek, de ahelyett csak egy felsorolásra szorítokozom: Az általános rédkötelezettség sörárgott visszaállítás, a nemzet katonai egyenjogosítása, a lorente és lövészszervezetek kiépítése, az egyikét lelküzdni híralott családrendelmi intézkedések, a többgyermek intézményes megbecsülése, a magyar földet művelő munkás társadalomnak kisbérletekhez való juttatása, a gazdasági esélettség életviszonyainak megjavítása, a falusi kislakásépítés megkönnyítése, és végül az oly kellemetlenül szemetszuro álláshalmazások és összeférhetetlenségek megszüntetése képezik a gerincét annak az új pillérnek, melyre az új szociális békén nyugró Magyarországunk fel kell épülnie.*

— *A miniszterelnök ur azzal a látnoki hérvél átlított fohással végezte az új kort megnyitó beszédet, hogy erős a hite és bizik abban, hogy minden pártok felett erre az országépítő közös munkára össze fognak fonódni a magyar kezek.*

— *Nekem sües más vágyam és az én lelkemet is csak egy érzés uralja e pillanatban, öntsön a magyarok mindén hű fiának lelkébe egymást megértő, kiegyenlítő szeretetet, hogy megfelelhessen annak a rendeltetésnek, amelyet reá róttak sorsdöntő, nehéz idők.*

Ezen hű óhajlatsom jegyében nyitom meg mai közgyűlésünket.

Meg-meg ujuló meleg tapsvihar kísérete a vármegye főispánjának beszédét, majd vitéz Subik Károly pápai prelátnak, kanonok tartotta meg napirend előtt hatalmas beszédét:

„Méltóságos Főispán Ur! Igen tisztelt Törvényhatósági Bizottság!

Méltóztassanak megengedni, hogy Hazánk szociális átalakulásának az előestéjén, hajnalhasadásán, szives türelmüket rövid kis időre igénybevehessem. Mikor

a napirend előtt felszólalok, teszem ezt abban a meggyőződésben, hogy mindnyájuk lelkéből szólok és szavaim Önöknél visszhangra találjak.

Kora ifjúságomtól kezdve nagy profétáknak, Prohászka püspöknek a szavait lestem és eszméit papi hivatásomban, a szószékről, az iskolában és az egyesületekben, írásaimban és beszédeimben állandóan hirdettem, s mikor hatáskörhöz jutottam, tanítását az életbe átültetni mindig igyekeztem. Hogyne volna most szívem esordultig tele örömmel, mikor végre annyi hosszú év múltán és annyi vágyakozás után im, a nemzet hivatott vezérének és egyedül hivatott vezérének, Kormányzó Ur Ó Főméltóságának a bizalmából olyan kormány áll az ország élén, mely programjával az ország szociális átalakítását tűzte ki és céljával az új ezredvének ez uton való biztosítását.

Nem mondok vele újat, ha azt állítom, hogy a nemzet első szervezete, amelyet fejlődésében megállítani nem szabad, de bűn nélkül nem is lehet. Nemzetünk azonban az 1848-i nagy reform után fejlődésében mintha megállott volna. Azt készséggel elismerem, az azóta eltelt 90 esztendő alatt voltak tiszteletre méltó kezdeményezések s külön is az általunk is átélte forradalmak után voltak törvényalkotások, amelyek a magyar név viszonyainak javítását célozták. Azt azonban senki sem tagadhatja, hogy az egész magyar életet átformáló reformokra mindmáig hiába vártunk.

A magyar társadalom és az illetékesek mintha a forradalmakból nem vonták volna le a tanulságot, s úgy látszott, mintha nem értették volna meg, hogy az ország régi Szent Istváni határait visszaszerezni s a magyar nemzet részére újabb ezredévet biztosítani, csak boldog és megelégedett néppel lehet, olyan nemzetel, amelynek minden dolgozni vágyó tagja ebben az országban keresheti meg tisztességes kenyerét és a nemzeti vagyonból részt szerezhet. Ha pedig az illetékesek mindezt mégis megértették és ennek előfeltételeit mégsem teremtették meg, hinnem kell, hogy nem volt bátorságuk ahhoz, és a nemzeti és a magyar közgazdasági élet egész strukturáját átalakítsák és megteremtsek az új, a szociális Magyarországot.

Hogy miért nem volt bátorságuk ehhez, annak is magyarázatát adom.

Bátorságot, elszántságot, gyors elhatározást és kemény akaratot puha párnák között és jól fűtött szobákban, terített asztal mellett, avagy zöld íróasztalnál tanulni nem lehet. A megalkuvás nélküli kemény akaratnak és az elszánt bátorságnak az ágyúdörgés volt az iskolája, az az iskola, amelyben a sokszoros tülerőben lévő ellenséggel szemben Gorlicét és Doberdót vívni megtanultunk és a fedezékben a bakán keresztül a magyar néppel egész életünkre vérszerződést kötöttünk.

Vitéz Imrédy kormányában, adott szavában és programjában azért bizunk mi, akik a haretet járjuk és bizhatik az egész ország mert a kormány tagjai a miniszterelnökkel az élükön csaknem kivétel nélkül ezt a haretéri iskolát járták ki.

S én, aki kormánypárti sohasem voltam, mert fáj a lelkelem népünk pusztulásán és lelkiismeretem nem engedte, hogy támogassam azt a tehetetlenséget, amely a magyar nép pusztulását nem állította meg, most szívvel s lélekkel sietek vitéz Imrédy kormányának a támogatására s meggyőződéssel vallom, hogy hazánk szociális átalakítását célzó munkájában a magyar népet szerető minden magyar embernek vitéz Imrédy háta mögé kell állnia és népmentő törekvéseiben segítségére kell lennie.

Jól tudom, hogy azt Önök is tudják, Tisztelt Törvényhatósági Bizottság, hogy ez a szociális átalakulás nagy áldozatokat kíván, és pedig elsősorban azoktól, akiknek a Gondviselés többet juttatott a nemzeti vagyonból. Azok azonban, akik a tőlük kívánt áldozatok miatt netalántán zúgnak és elégedetlenkednének, ne feleljék el, hogy az Imrédy kormány által tervezett reformokkal a magukéból sokat megmenthetnek, ezek nélkül a reformok nélkül azonban mindent elveszithetnek.

A türelmetlenekhez is volna néhány szavam: azokhoz a jóhiszemű magyar testvérekhez, akik azt gondolják, hogy az ország szociális átalakulását és a régi rendszer teljes megváltoztatását Mussolini Marcia su Rómájával, avagy a véres hitleri küzdelmekkel lehet csak valóra váltani. Ezek a testvéreink tanulják meg a magyar történelmet, abból különösen is a 48-as időket. Nem kell ide forradalom és nem kell ahhoz erőszak, hogy Magyarországon vágyakozásunk szerint minden átalakuljon. Csak férfiak kellene az ország élére, a magyar népért élő és egyedül csak a nemzet érdekeit szem előtt tartó, harteret járt komoly férfiak, akiknek elszántságuk mellett megvan a közgazdasági tudásuk csakugy, mint a magyar lelkiismeretük által vezérelt államférfiúi bölcseségük.

Ilyen férfiunak ismerem én s hiszem, hogy Önök is, vitéz Imrédy miniszterelnököt, kihez hasonló férfiut nem szül minden évszázadban magyar anya. Ezért testvéri szeretettel kérem Heves vármegye érdemes közönségét, hogy nemzetmentő nehéz munkájában őt hittel támogassa, Önöket pedig, akik itt a törvényhatóságban Heves vármegye közönségét méltán képviselik, arra kérem, hogy mai közgyűlésünkben vitéz Imrédy Béla miniszterelnököt feltétlen bizalmukról biztosítsák. Ezzel erőt adnak neki a további munkához és programjának megvalósításához, a magyar népnek pedig és szerencsétlen hazánkunk olyan érdemes szolgálatot tesznek, amelyről a magyar történelem időtlen időkig meg fog emlékezni.

Ne legyen most közöttünk ellenvélemény s még kevésbé pártoskodó ellentét, hanem egy szívvel kiáltunk: Éljen az új szociális Magyarország! Éljen a Haza!

Percekig tartott a törvényhatósági bizottság tagjainak tüntetészerű tiszteletnyilvánítása, amellyel vitéz Subik Károly hatalmas erejű beszédét és indítványát fogadták s amelynek alapján dr. Hedry Lőrinc főispán határozatilag kimondotta, hogy a megye táviratilag üdvözli Imrédy Béla miniszterelnököt és kormányát.

A gyűlés egyöntetű megnyilatkozása után állt fel Gosztonyi Sándor boconádi földbirtokos, hogy mint a Magyar Nemzeti Szocialista Párt — Hungaria mozgalom hevesmegyei szervezetének vezetője, — tiltakozását nyilvánítsa az indítvány ellen. Az elnöklő főispán azonban, — miután a határozatot már kimondotta, — nem adta meg a szót a napirend előtti felszólalásra.

A törvényhatósági bizottsági tagok erőlyesen tiltakoztak Gosztonyi Sándor felszólalása ellen és Petro Kálmán dr. országgyűlési képviselő felszólalásában köszönetet mondott a főispánnak, hogy erőlyes közbelépésével megakadályozta, hogy az ősi vármegye hagyományokkal megszentelt falai között a céljában alkotmányellenes mozgalom szöhoz jusson. Hasonló értelemben szólalt fel Krisztián Imre v. nemzetgyűlési képviselő, aki a gazdák nevében a legerélyesebben tiltakozott mindennemű nyilas propaganda ellen.

Dr. Petro Kálmán az alispáni jelentéshez hozzátartozva, kérte a főispán támogatását, hogy ne történhessék meg az a sérelmes intézkedés, hogy olyan községek egyesíttessenek, amelyek az ellen tiltakoznak. Kérte továbbá ugy ő, valamint Plósz István és Beniczky Elmér országgyűlési képviselők, hogy a Nagyuton történő telepítési akciónál elsősorban a vármegyei, illetve a környékbeli igénylőket vegyék figyelembe s idegen helyről csak akkor történhessék telepítés, ha a hevesmegyei igénylők ki vannak elégítve.

Itt kívánjuk megemlíteni, hogy a törvényhatósági bizottság Lojdl István tb. vm. aljegyzőt vm. aljegyzővé, dr. Polgáry Pál tb. szolgabíróét pedig szolgabíróvá választotta meg. A vármegye főispánja pedig bejelentette a gyűlésnek, hogy dr. Acsay Dénes, dr. Csepely András, dr. Négyessy Árpád és dr. visontai Kovách László díjtalan közigazgatási gyakornokokat díjas gyakornokokká nevezte ki.

Reflexiók a »Középiskola és a jogi szakoktatás« című cikkhez!

Irta: PEDAGOGUS

A „Hevesvármegye” július 15-i számában ezen a címen jelent meg egy közlemény, amely lényegében kifogás tárgyává teszi, hogy a középiskolát végzett növendékek előtt, akik a jogi pályára készülnek, a középiskolai studiumok alatt nincs lehetőség arra, hogy jövendő életpályájukhoz szükséges alapelemeket akár a legminimálisabb mértékben is elsajátítsák. Szükségesnek tartaná a középiskolai oktatás olymértű reformját, hogy ez az előkészítés, illetőleg átmenet az egyetemi jogi studiumai felé valamiképpen bekerülne a középiskolai anyag közé. Ezt a gúnnázium két felső osztályában kötelező jog és társadalomtudományi bevezető tárgy létesítése által gondolja keresztülvihetőnek.

Az említett cikkben sok érdekes gondolat vetődött fel, ámde ezeknek hordereje semmi esetre sem oly súlyos, bizonyító értékük nem annyira minden vitát kizáró, hogy az imént említett következtetés alátámasztására felhasználható lenne. A középiskola a maga megszabott studiumaival egyellen egy egyetemi ágazatra sem készít különösebben elő. De nem is ez a kizárólagos célja, ez csak mintegy eredménye annak az években keresztül folyó szellemi munkának, amely ezt az iskolatípust jellemzi. Elég csak beszélni a különböző pályákon működő egyetemi végzettségű egyénekkel, akik — legyen az mérnök, orvos, tanár, pap stb — elfogulatlanul megmonthatják, hogy a középiskolai tanulmányok befejezése után egyetemre kerülve a középiskolai tanulmányaiknak tárgyi szempontból annak előkészítő jellegét korántsem tapasztalták oly mértékben, mint az idézett cikk annak tulajdonit. De a középiskolának rendeltetése a szellem folytonos kiművelésén keresztül oly értelmiségre juttatni a középiskolát elhagyni készülőket, hogy ennek az értelmiségnek a birtokában könnyen megbirkózhasson azokkal a studiumokkal, amelyek felé hajlama irányítja. Az egyetemen mentesítve már a középiskolának egymástól sokszor távolos studiumaitól teljesen hajlamainak megfelelő tanulmányokkal foglalkozhat, azokban elmélyedhet és a kicsiny kortól fölfelé folytonosan erősödő és mindinkább kiérlelődő szellemi képességek birtokában szellemi erejét csak arra a studiumra irányíthatja, melyet életfeladatul választott magának. A középiskola különféle studiumai a szellemi életnek kiművelésénél mintegy olyan szerepet játszanak — ha szabad egy hasonlattal élnem, — mint az emberi fizikum táplálásánál, fejlődése elősegítésénél a különféle ételek. A test fenntartására és fejlesztésére felhasznált táplálék egy bizonyos részben a szervezet alkatelemévé válik, ugy az iskolai studiumok a szellemi élet alkateleméivé válnak, természetesen oly mértékben csak, amennyit az egyén képes ebből beilleszteni szellemi életébe. Amikor a fizikum elérte fejlődésének telőfokát, a táplálék megválogatása akkor sem közönbős, de a szervezet hajlama és természete szerint figyelemmel kell lenni azokra az anyagokra, amelyek a szervezet prosperálását elősegítik, vagy károsan befolyásolják. Így a szellemi életben is. A különféle iskolai studiumok alkotják a szellemileg különféle táplálékot, Egy bizonyos befejezettség után a szellemi élet újabb és újabb táplálékra vágyik és ezt a táplálékot a struktúrájának megfelelő területen keresi. Ahol lehetséges az, hogy ez a táplálékkeresés a lelki struktúrának megfelelő (folytatása a 12. oldalon.)

Emlékezzünk régiokról . . .

Folytassuk a nyelvészkedést.

Régi dolog, hogy mindenki mást csinál, mint ami a mestersége. És ez annyiban jól is van, hogy a rendes és gondot okozó foglalkozástól mentesülve pihen az ember, ha idegen területekre kalandozik el.

Nyelvészkedjünk hát megint egy kicsit az egrí nyelvjárás körül.

Az egrí magyar szereti tudákosan kiforgatni a szavakat. Így lesz az egrí nyelvjárásban vakmerőből makverő. Neki a bátor, elszánt ember nem vakmerő, hanem makverő. Az egrinek nem „tenyere” van, hanem „terenye”. Sőt azt is hallottam már hogy a hullát nem felboncolták, hanem „felcombollák”, amiben logika is van, mert a comb és bonc szavakat sokszor használják felcserélve. A pedlásra „rétylány” megy fel.

Az idegen szavakat helyell-közzel az eredeti jelentéstől eltérő értelemben használja. Minden hintót, féderes bricskát közös szóval fiakernek mond. Mert a fiakerosok, fuvarosok féderes kocsi, hintót használnak.

Karakterizáló szavakat képez. Így: a besurranó tolvaj „beóvakodik”. Milyen pompásan fejezi ki a körültekintő ovatos mozdulatot. Váratlan akadály, nem tulságos ijedséget okozó gyors megfélemedés esetén „meglebben.” A tyúk a kakas előtt „letopik”. Ha bunt követ el „tém'écbe” kerül. Ezt a nyitott magas é hanggal mondja a más vidéken szokásos tömlőc helyett. Ősszel a gyűkkel együtt szedi ki a fődől a „kélérábét” is, miközben pihenésül „masinájával” ragyujt a pipára az „acskó”-ban tartott dohányból. Ha tulságosan megrakja a kocsiját és az egy ló (mindig egy ló!) nem akar indítani, azt mondja rá: erkölesi van a bűdösnek. Akkor aztán az uszor mellett cifra — nyomdafestéket nem tűrő — szavakkal biztatja indításra.

A nyelvvelésben a pálmát az „emberek” elől canterben elviszik az asszonyaik. Az etnografia számára tanulságos lenne a páccon felállítani viaszlemezekkel egy mikrofont, mikor két szomszédos kofa elkezd egymásra nyelvelni. A „fene egyen meg” közkedvelt kizólás helyett Egerben azt kiabálja a másikkra: „az iz egyen meg”. Így kezdődik. A crescendót és pláne a fortissimót már csak szakközölyben lehetne reprodukálni. Az, hogy „gyűjön rád a vértályog”, vagy a „nehézség”, esetleg a „nehézséges rossznyavaja”. — az enyhébb kívánságok közé tartozik.

A vevő előtt az árut, gyümölcsöt jellegzetes, örökletes szavakkal dicséri, kínálgatja a kofa. A gesztenyét úgy kínálja, hogy „olyan parázs ez lelkem, mint a krumpli,” — a krumplit meg úgy, hogy „édes e, mint a geszkönye”.

Lekvárnak legédesebb a „bercencei szíva”, különösen ha már jó „teppedt”.

Ha a gyomrát elrontja, panaszkodik, hogy „elziteredett” a gyomrom, mert „peshedt” tejet ettem.

Gyerek korunkban sokszor játszottunk a nagy páston (a mai állatvásár helyén) métát, meg kutyót, amik voltak olyan élvezetesek és mozgalmasak, mint a football s amelyikben a spárgával jól bekötött labdával meg kellett dobni a ki, vagy befutó játékost. De a találatnak jól kellett érni a futót, mert „cseszte csak a foglárban ért”.

Az egrí ember korholó szavai közt előkelő he-

lyet foglal el a „csesznye”, meg a „terhány”, amit főképen a nagy lusta „pacuha” emberek mond. A „cudar” is gyakori szava, de ez másfelé is divatos.

A kéz kezet mos elvánél fogva, én is örömmel venném, ha előttem ismeretlen egrí szavakat, kizólásokat közölnének velem kedves olvasóim.

Öreg Vitéz.

A volt 60-asok seregszemléje

Hatvanban.

Eger város és Heves vármegye történelmi multu egykori házi ezrede, a volt császári és királyi 60. magyar gyalogezred szeptember 11-én Hatvanban rendezte meg ezévi ezrednapját. Lélekben, szinben és katonai pompában feledhetetlenül szép volt a régi bajtársaknak ez a megható találkozása. Husz évvel a világháboru után ősz fejjel és barázdás arccal látták egymást viszont azok az ezredtársak, akik ifjuságuk hajnalán csillogó szemmel fiatalos hévvel, virágos sapkával, nótaszóval indultak el menetszadzadokkal, zászlóaljakkal a sivitó golyók és a bugó granátok elé, véres csataterekre, a halál ölelő karjaiba.

Örökre feledhetetlen marad ez a megható ezredtalálkozó minden volt 60-as bajtárs előtt, aki végig élte és végig gyönyörködte. Feledhetetlen, mert soha nem látott nagy számban gyűltek itt egybe az ezred egykori fiai Szita Mihály tábornok hívó szavára és az összesereglett vitézekben a régi lelkesedéssel élte újra a régi hatvanas szellem, a harctéri megpróbáltatások emléke, a köteleességteljesítés anynyi ragyogó, dicső példája.

Három vármegyéből, Hevesből, Nógrád két járásából és Borsod vármegye mezőkövesdi járásából több mint háromezer hatvanas bajtárs volt jelen az ezrednapon, amely az ország legszebb ezredtalálkozója volt husz évvel a világháboru után. Vonaton, teherautón, autóbuzson és személyautókon, s igen sokan a közelebbi vidékről szekereken, sőt gyalog vagy kerekpáron érkeztek a hatvanas vitézek a hatvani seregszemlére. A vonaton érkező 1200 embert vitéz Vereczkey Lajos ny. alezredes, a többi 1800 embert vitéz Taby Árpád m. kir. testőrőrnagy lóháton vezette Hatvan város diadalkapujához, ahol az egyesült hatvanas seregek felett Szita Mihály tábornok, a 60-as Bajtársi Szövetség elnöke vette át a kommandót. Várkonyi Sándor, Hatvan megyeszerte tisztelt nevű főjegyzője megindító szavakkal köszöntötte Szita tábornokot és hatvanas vitézeit. Szita Mihály megköszönte az üdvözlést és a zászlókkal feldiszített hatvani főtéren felsorakozott ezred fiainak ajkán őszinte szívből visszhangoztak a köszönő szavak.

A város főteréről a hősök emlékművéhez vonult az impozáns menet. Itt Szita Mihály tábornok fogadta a kivonult honvedségi díszszázad tisztelgését, majd a frontharcos díszszakasz tisztelgett a hatvanasok legendás nevű tábornoka előtt. Azután a régi hatvanas kürtös megfujta a díszjellet. Minderki fésztes vigyázzba állott és vitéz Taby Árpád m. kir. testőrőrnagy, a Mária Terézia Rend daliás lovagja, a 60. gyalogezred legszebben dekorált és legvitézebb katonája, valamennyi háborut járt katoná példaképe és szemfényec, koszorút helyezett az elesett bajtársak emlékművére, mondván:

A hűség, a soha el nem muló dicsőség koszoruját kegyelettel helyezem ide ezred-bajtársaim nevében azzal a szent fogadalommal, hogy mi, életben maradt hatvanasok a példájuk nyomán haladunk és

mindhalálig hiven teljesítjük kötelességünket édes Hazánk iránt. Nyugodjatok hőseink, aludjatok békében, de minket ne hagyjon aludni sohasem az a tudat, hogy oly forrón szeretett Hazánk nagy része ma is idegen bitóróké. Tudjuk, mi a mi szent kötelességünk és esküszünk, hogy visszafoglaljuk az elrabolt magyar földet. —

A hatvani MÁV Dalkör pompás összhangban énekelte el a Nem! Nem! Soha! című hazafias dalt, majd a Himnuszt játszotta el a cserkészek zenekara és a vén katonák fiatalos menete megindult a sporttérre.

Itt, a zászlókkal és címerekkel ékesített hatalmas téren szinte végeláthatatlan sorokban vonultak fel a régi hatvanas katonák a tábori oltár elé, az ezrednapra érkezett társadalmi előkelőségeknek engedve át az első sorokat. Megjelentek a régi házi-ezredünk ünnepein: *Hedry Lőrinc* dr. főispán, *Okolicsányi Imre* alispán, *Braun Károly* Eger város polgármestere, dr. *Petro Kálmán* országgyűlési képviselő, valamint Hatvan társadalmának színe-java, élén *Lévay Mihály* püspökkel és *Hirling Gyula* m. kir. kormányfőtanácsossal, a Tűzoltószövetség országos elnökével.

Az oltártól távol, jobbkézfelé jelképes sírdomb előtt kandeláberek lángja lobogott. Fenn a katonasir fakesztyén a hősihalott hatvanas katona csákJán gyászfiályolt lengetett a szomorú szeptemberi szél. Visszaszállott az emlékezés a több mint tízezer hatvanas katonasir felé, messzi harcterekre, északra, délre, keletre, nyugatra... Ebben a pillanatban mintha egyesült volna az élő és az elesett bajtársak lelke. Hiszen együtt indultak, egymás oldalán egy célért harcoltak annyi véres és kegyetlen harcot. Most mintha együtt volnának itt valamennyien az élők is, az elesettek is és mély sóhaj kél a még dobogó hatvanas szívekből...

Egyszer csak Vigyázz!-t fúj az ezred régi kürtöse. Az öreg katonák kiegyenesednek, az arcok előre merevednek a tábori oltár felé, ahol vitéz Subik Károly prelátus-kanonok áll teljes egyházi díszben és megkezdti a tábori misét. A cserkészek zenekara régi egyházi énekeket játszik. Ismét 20—21 éves emlékek elevenednek fel a lelkékben, harctéren tartott tábori misék ragyogó, dicsőséges emlékei. A prelátus az evangélium után a szöszékre lép és szívéből, lelkéből kiáltja öreg bajtársai felé a következő szöveget:

A mi Urunk Jezus Krisztus Szent Nevének dicséretével kezdem szavaimat, Kiben élünk és mozgunk s Akihez, Bajtársak, a világháború véres küzdelmeiben, a géppuskák kattozása és a halált-okádó ágyúk dörgése közepette oly sokszor kiáltottunk fel irgalomért és segedelemért. Az Ur meghallgatta könyörgésünket s ha megkínzott testtel is, de visszatértünk békés otthonunkba a halál torkából. Legyen áldott ezért is az Ő Szent Neve.

Im, ahogy körülálljuk most az oltárt, megelevenedik előttünk azoknak a tábori miséknél az emléke, amelyeken oly szívesen vettünk részt buzgó imánkkal, szívbéli énekünkkel ott künn a harctéren. Ez az emlékezés azonban fájó sebeket szaggat fel újra és könnyeket csal szemünkbe. Siratjuk arokat, akik a mozgósításkor virágos sapkával s vidám nőtázással, avagy később a háború hosszú négy esztendeje alatt a menetszázadokban velünk mentek ki a harctérre, ott a tábori miséken a seregek Urához velünk együtt fohászokdalt, majd véres rohamokban az ellenségre velünk együtt támadtak és az

adáz küzdelmekben mellőlünk kidőltek... Szentmise-áldozalom és bajtársi imátok ereztük szőljön és a Hazáért, melyért életüket adták... Törjön fel kebelünkéből a fohász: Adj Uram örök nyugodalmat hősi halált halt bajtársainknak és boldogabb jövőndöt meggyötört Hazánknak!

En, ki nem veletek szolgáltam Bajtársak, hanem testvér-ezredeteknek, a 10 es honvéd ezrednek voltam hívséges tábori papja a világháborúban, tiszt-uraitoknak szívből hálalkodom azért, hogy alkalmat adtak nekem ahhoz, hogy mai tábori miséteket én mondhasam el és kiönthessem előttek bajtársi lelkemet. A régi 60 as szellemet akarom bennetek erősíteni és az Ur félelmét s észlelteni magyar szívetekben a hazaszeretet tüzét, amikor most hozzátok szölok.

Tiszt-uraitok, akikkel a harctéren egész életekre vérszerződést kötöttetek, táborba szólítottak benneteket. Elhangzott a régi elnyújtott vezényszó, a Vergatterung, sorakozó és ti 60 as fejelemmel követtetek tiszt-uraitok hívó szavát, amikor itt táborba szálltatok. Nem kifakult s tópett tábori ruhában, hisz most nem verekedni jöttetek a Haza védelmében, — hanem békés ünneplőkben jelentetek meg, hogy az Ur oltára előtt, Istennek szabad ege alatt számot adjatok arról, hogy megőriztettek-e mindmáig épségben a régi 60 as lelket és hogy felejtetek arra a kérdésre: számíthat-e még rátok, harctéri bajtársak, Isten, számíthat-e rátok szép magyar Hazátok?

Vészesen komoly idöket élünk; ezt ti is érzitek. Komolyabbakat talán, mint bármikor is a világháborúban. Tudjátok meg: csonka hazánk sorsa döl el napjainkban, a közeli hetekben, közeli hónapokban. De azt is tudjátok meg, hogy akik országunkon bitangul megosztokdáltak, azokkal együtt, kik szerencsétlen Hazánkat az ebek harmincadjárja juttatták, az 1918 as forradalomban, ellenünk most is ugrásra készen állnak. Nincs más céljuk, mint hogy a nekünk meg megmaradt csonka országot is szöddaraboltják és szánktól az utolsó falat kenyert is galádul elrabolják.

És mily végzetes szerencsétlenségünk, hogy mikor ebben a veszedelemben minden magyar embernek keményen össze kellene fogni és azoknak a harcteret járt férfiaknak a segítségére sietni, akik a nemzet hivatott vezérének bizalmából államférfiúi felkészültséggel és elszánt akarattal vállalták a magyar nép megmentését és az új Magyarország megteremtését s ezzel Hazánk szentistváni határainak a visszaszerzését, — mondom, mily végzetes szerencsétlenségünk, hogy a magyar nemzet kővéje éppen most bomladozik, szerteszéjjel hulladozik.

Bajtársak, halljátok kérdésem! Mikor arattátok legszebb győzelmeiteket a világháborúban? Mikor vertétek ki legerősebb állásából is az ellenséget és diadalittasan kergettétek napokon és heteken át úgy, hogy utól alig is érhettétek? Nemde akkor, amikor tiszt-uraitok a harcban vitézül előljártak és ti öket követve a rohamban egy akarattal és egyesült erővel támadtatok. És nemde akkor veszttettelek csatát és tömege volt halottaitoknak, amikor a fejellenség lett urrá felettetek és soraitok megbomlottak. Nos hát tanuljatok ebből és vigyázzatok, hogy a ti soraitokat most senki meg ne bontsa!

Férfiak kellenek ma a gátra, az országnak gátiára: 60 as lelkü férfiak, akik előtt a Haza szent, a Haza minden. Harctéri férfiak kellenek ide, kiknek minden idegszálát a 60-as fejevem járja át és akik senki mást nem követnek, csak régi kipróbált

harctéri vezetőiket. Ilyen férfiak legyetek Bajtársak életetek foglyáig egész életetekén át.

Es most kérдем tőletek, számíthat-e még rátok, régi 60-as bakákra Isten és szegény Hazátok?

Mily balga kérdésnek látszik az előbbi. Hisz jól tudjátok, kik mikor a harctéren a halál leselkedett rátok, a dekkungban Hozzája óh hányszor és hányszor fohászkodtatok, — mondom jól tudjátok, hogy nem a mindenható Isten szorul titeátok, hanem nektek, gyarló embereknek van szükségtek Rája, segítő kezére, nagy-nagy kegyelmére. És mégsem felesleges az a kérdésem, számíthat-e rátok a magasságbéli Isten?

Tudni akarjuk, régi tisztjeitek és én is, miséző papotok, hogy éle még szívetekben az Urnak félelme s életeteknek utját az Ő parancsai szerint járjátok-e; nem hagyjátok-e árván halutokbéli szent hajlékát az Urnak és lelketeket az Ő Szent Testével erősítitek-e meg; példát adtok-e Isten szolgálatában a felnövekvő új nemzedeknek és családoknak, gyermekeiteket az Ur szándékai szerint nevelitek-e?

Mert el ne feledjétek és jól megjegyezzétek: ahogy a harctéren is csak az volt a megbízható, kinek szívében ott élt az Ur félelme, úgy a polgári életben is csak annak lehet becsülete, aki tudja, hogy Istennel szemben mi a kötelessége. De azt is jegyezzétek meg, hogy Istentől csak az várhatja, hogy őt ismerje és szent kegyelmével megsegítse, aki maga is ismeri Istent és Őt teljes szívével szolgálja. Ezért tehát összetett kezekkel kérlek benneteket, Bajtársak, kik a dekkungban Istent ismertétek, jól megismertétek, az Istenről soha, de soha meg ne feledkeztek!

A másik nagy kérdés, melyre itt az Ur oltára előtt feleletek kell: számíthat-e rátok, szívetekre és lelketekre, karotokra és kardotokra a Haza most is éppúgy, mint csaknem egy negyedszázaddal ezelőtt, amikor a legfőbb Hadur hadba szólított benneteket?

Mi-lőtt erre a kérdésre felelnétek, előbb tudjátok meg, mi a magyar Haza. Az az ország, amelynek elazt Szent István királyunk vette meg és határait is megszabta. Tehát nemcsak a trianoni esonka Magyarország és benne szülőfalutok, avagy az a község, amelyben ti laktok és nemcsak atyátofikai és esonka országunk lakosai, hanem az egész szentistváni ország a maga teljességében. Azok a részek is, amelyek ma idegen megszállás alatt vannak és azok a testvérek is, akik a megszállók rabigájában görnyednek. S Hazánk a Szent Korona is, mely II. Szilveszter pápa ajándékából egykoron Szent István királyunk fejét ékesítette és az a magyar királyság is, melyet Szent István azért alapított, hogy országunk fennmaradását időtlen-időig biztosítsa, Hazánk dicsőséges multunk is, minden nemzeti hagyományunk és ezeréves magyar alkotmányunk.

Ezért a Hazáért fogtunk fegyvert az 1914-ik esztendőben. Védjük koronás királyunkat és a Monarchiát s benne az évezredes magyar Hazát. Fegyverünket mindenütt idegen földön forgattuk, a tömérdek ellenséget üztük és hajtottuk s nem rajtunk mulott, hogy bár elleneinket a világháboruban évek során át mindig csak legyőztük, — a háboru végén mégis mindent elvesztettünk. Nem a mi bűnünk volt, hogy a Szent Korona lehullott szerencsétlen Károly királyunk fejéről és az sem, hogy a Monarchiát és vele együtt Szent István országát is szétdarabolták.

Amig mi odakünn emberfeleli küzdelmeket vívtunk és az ellenséget az ország határaitól önnön testünkkel tartottuk távol, addig azok, kik a világháborut csak üzletnek nézték és annak borzalmait soha nem érezték, a bujkálók, a bujlogatók és izgatók, — mily fájdalmas erről emlékezni, — nem kevesen azok is, kik gyermekként délibábos jelszavak után indultak és a független országnál függetlenebb-ről álmodoztak, itthon mótelyt vetettek a hiszékeny magyar nép lelkébe, a harctéren küzdőket és a törvényes hatalmat hátba támadták, az ország rendjét felforgatták és Hazánk függetlenségét kockára doblák.

Régi igazság: ami megtörtént, azt meg nem történte tenni nem tudja senki emberfia. Ezt mi sem vállaljuk; de jaj nekünk és ezerszer jaj, ha az 1918-as eseményekből nem okulunk! Erre az okulásra, mely előfeltétele Csonkamagyarország megmentésének és a szentistváni országhatárok visszaszerzésének, erre az okulásra hivatunk benneteket itt össze régi vezényszavatokkal, a Vergatterung-gal.

Most nem puskát adunk kezetekbe, hanem a régi 60-as lelket kérjük tőletek a Haza megmentésére. Azt a kemény lelket, mely nem kerget délibáboi és az izgatásokra nem hallgat; azt a kemény lelket, mely bizva-bizik a jobb jövőben és az élet sulya alatt nem törlik meg, azt a kötelességtudó katonai lelket, mely bárhová is állította légyen az isteni Gondviselés és bármelyik örhelyre, az íróasztal mellett csakugy, mint az ekeszarvánál, avagy a gyalupadnál, Istentől rendelt hivatásának eleget tesz lelkiismeretesen: azt a fegyelmezett 60-as lelket, mely törvényes előjáróit megbecsüli, bizik bennük és szavukat követeli. Azt a vitéz 60-as lelket kérjük ma tőletek, amely fiait is fegyverforgatásra tanítja és ha itt az óra, harci riadóra, fiaival együtt a régi 60-as tüzzel és hűséggel kél harcba a Hazáért, a boldog Magyarországot!

Tegyétek szívetekre kezeleket és seregszemléteken lelkiismeretelek szerint feleljétek: számíthat-e hát még rátok, régi 60-asok, a mennybéli Isten és magyar Hazátok? És itt az Ur oltára előtt erős fogadással fogadjátok, hogy Istent és a Hazát soha el nem hagyjátok. Ugy áldjon, vagy verjen az Igazságos Isten, örök Birátok, ahogy ezt a fogadást megtartjátok. Amen. —

Vitéz Subik Károly prelátus szentbeszéde alatt szinte szokatlanul, a fentebb kérdésekre egy szívettel egy lelekkel kiáltottak fel a régi ezred öreg katonái és szent esküvéssel fogadták, hogy Szita tábornok vezetése alatt minden pillanatban indulásra készek újabb küzdelemre az édes magyar Hazáért.

A mély hatású és örökké emlékező szentbeszéd után mély áhitattal hallgatták a szentmisét, amely után megkezdődött az ezrednap ünnepélye. Szita tábornok az egybegyűlt régi ezredtársak kitörő lelkesedése között lépett a szónoki emelvényre. Régi katonái örömkönnyeitől ragyogó szemekkel tekintetek az ősz tábornokra, akit annyi év után most újra viszontláttak. Szita Mihály közvetlen szavakkal köszöntötte ezredének egykori tagjait és a régi katonai példák követésére, összetartásra, szeretetre, bajtársi együttérzésre buzdította őket.

Nagy János, Hatvan város közigyámja, volt hatvanas altiszt. Gyóni Géza: Csak egy éjszakára c. megrázó katonai versét szavallta el olyan öszlönös művészettel és olyan magával ragadó erővel, amelyre a leghíresebb szavalók is büszkék lehetnének.

Dr. Szinyei Merse Jenő cs. és királyi kamarás, országgyűlési képviselő, mondotta el ezután nagyvonalu beszédét:

„A volt császári és királyi 60. gyalogezred tisztjei, altisztjei és legénysége ezredtalálkozóra jöttek össze a mai napon Hatvan vendégszerető falai között. Összehozta őket a hősi halált halt bajtársak iránti kegyelet érzése és az életben maradtak közötti bajtársi szeretet, amely a világháború szörnyű szenvedései és megpróbáltatásai között acélosodott elszakíthatatlan kapoccsá. És mi, akik részesei és szereplői lehetünk a 60-as bakák eme szép ezredtalálkozásának, tisztelettel hajljuk meg a legmélyebb hála és elismerés lobogóját az elesett és az élő hősök előtt és köszönjük nekik ebből az alkalomból is, hogy a világháborúban a magyar vitézségnek, hősiességnek és önfeláldozásnak oly ragyogó példáit adták, hűen és ősi magyar katonai szellemhez és a nagyműliu 60-as ezred dicső történetéhez.

A volt császári és királyi 60. gyalogezred szinmagyar ezred volt, amely Heves, Borsod és Nógrád fiaiból regrutálódott és mert szinmagyar volt, ezért éltek benne oly elevenen és hatóták át oly erősen mindig a magyar katonai erények és ezért teljesítette mindig oly példaadóan kötelességét, békében és háborúban egyaránt.”

Majd az új honvédelmi törvény óriási jelentőségét fejtegette, majd így folytatta:

„Örömteljes visszhangra kell, hogy találjon minden igaz magyar ember szívében az új honvédelmi törvény, ezért is, mert az önálló magyar hadsereg megteremtése mellett a nemzet katonás szellemét van hivatva a legmagasabb mértékig felfokozni. Azt a katonás szellemet, amelyet a magyarság az őshazából hozott magával, amelyről ezer év során telt tanubizonyságot, amelyet a 60-as bakák történelmének lapjai is oly gazdagon bizonyítanak és amely katonás szellem nélkül csak romlás és pusztulás következhetik, miként azt a gyászos emlékü 18-as események mutatják, amikor agyalágyultak, vagy gonoszlevők nem akartak többé katonát látni...”

Beszéde későbbi folyamán hangsúlyozta, hogy fegyelemre békében és háborúban egyaránt feltétlen szükség van és valamennyien aláírhatjuk annak a mondásnak teljes igazságát, hogy „egy nemzet csak akkor áll meg még a békeidők küzdelmeiben is, ha ép a teste és ha ez a test fegyelmezetlen engedelmeskedik a nemzet-választottá irányítók akaratának,” majd így folytatta.

„Bajtársak, kik erre a mai szép ezredtalálkozóra összegyűltök, ugye igazat adtok nekem abban, hogy katonás szellemre nagy szükségünk van, hogy istenfélelem, hazaszeretet, fegyelem, bajtársiasság, közszellem és egyetértés nélkül háborúban győzni és békében boldogulni nem lehet? Ezek a katonai erények vitték diadalra zászlótokat a háborúban és ezek a katonai erények kell, hogy áthassanak és irányítsanak titeket a mindennapi élet nehéz küzdelmeiben. És ti azt is jól tudjátok, hogy a magyar nemzet a népek és nemzetek társadalmában nagy értéket jelent és hogy a magyar népre és nemzetre az emberiség történetében és fejlődésében még nagy szerep és hivatás vár. Ez a szerep és hivatás a szentistváni gondolat, amit csak a magyar nép és nemzet tud betölteni, de csak akkor, ha nem feledkezik meg az ősi katonai erényekről. A világháború óta ellett két évtized megmutatta, hogy a szentistváni gondolat nemcsak a magyarságnak érdeke, de Európa béké-

jével és nyugalomával is a legszorosabb összefüggésben van. Európának is legnagyobb érdeke fűződik tehát hozzá, hogy a magyarság az ő életműködésében ne akadályoztassék és gátolassék és pedig érdeke annál is inkább, mert egészen bizonyos, hogy a magyarság életének fejlődése még nem érte el a telőpontot, a nemzet fája még tovább akar és tud nőni. És ha a rettenetes Trianon a nemzet fájának törzsét keltte is hasítottá, még mindig maradt abban annyi életerő, hogy újból kihajtszon, kivirágozzék és hatalmas lombzatával újból beárnyékolja a régi szentistváni határokat.

Hatvanas Bajtársak! Magyar Testvéreim!

Ezredetek, a hatalmas osztrák-magyar hadsereg csapattestei között egyik legelőkelőbb helyet elfoglaló császári és királyi 60. gyalogezred 120 éves dicső fennállása után a monarchia szétesése folytán megszűnt. De csak a látható keretek szüntek meg, szívetekben azonban továbbra is ott élnek eleven erővel azok a megszentelt hagyományok, érzelmek és érzések, amelyeket ennek a nagyműltű ezrednek kötelékében tanultatok és szívátok magatokba és amelyek titeket a világháborúban oly hősiessé teljesítményekre tettek képesekké. Ezek azok az érzelmek és érzések, amelyek az ősi magyar katonai szellemből fakadnak és amelyeket az előbb iparkodtam előttek felvázolni.

Ti ma dél előtt itt a táborig tőlőrnál fogadalmat tettek, hogy Istent és Hazát soha el nem hagyjátok. Fogadjatok meg azt is, hogy továbbra is hűségesek lesztek az ősi magyar katonai szellemhez, hogy gondosan fogjátok továbbra is ápolni ezeket a katonai erényeket, tanítván azokra gyermekeiteket és unokáitokat, hirdetvén azokat barátaitoknak és ismerőseiteknek. Ezt várják tőletek azok a bajtársak, akik a hazáért áldozták életüket, de ezt kéri tőletek ez a csonka haza és annak sokat szenvedett népe. Előre tehát hatvanas bajtársak, magyar virtussal a magyar feltámadásért!!!”

A percekig tartó éljenzés és ünneplés után: Lichy András cserkész tárogatószóloja régi, kuruc magyar színt adott a feledhetetlen hangulatu ezred-ünneplésnek, amely vitéz Tömösváry János hatvani járási főszolgabíró, volt 60-as százados, lelkes, hazafias érzéstől áthatott nagyvadásu zárószóval ért véget. Beszédében, — amelyet a bajtársak meg-meg újuló éljenzése kísért, — mindenkit megkapó hangulatos bevezető mondatok után a következők mondotta:

Kedves 60-as Bajtársaim! Hosszu idő után ismét egymás szemébe nézünk és meleg kézszorítás-sal köszöntjük egymást, mint valamikor régen, a különböző harcetek lövészárkaiban tettük. Mégis milyen más a mai találkozás! Akkor acélosabb volt arcunk kifejezése és szemünkben a duzzadó erő fene szikrázott; Ma beletű, fáradtság, ráncok és szelid mosoly tükröződnek vissza arcunkról és szemünkben is eltűnt a drága ifjuság ragyogó tüze. Akkor egyenesebb volt testtartásunk, rugékonnyabb mozgásunk és keményebb kézfogásunk ereje; ma törődöttebbek lettünk és kézfogásunk erejét a barátság meleg érzése pótolja. Igen kedves Bajtársak! Hiába is tiltakozunk, ma már nem vagyunk külsőleg és fizikailag, azok akik voltunk, de igen is azok vagyunk és maradtunk érzésben, szellemben és lélekben ma is.

Megőriztük híven a 60-as szellemet, melynek jelentőségét oly gyönyörűen méltatták a szónokok és ha bár fizikailag gyengébb szervezetben is, de ma

is épen olyan erővel élnek bennünk a tekintélytisztetés, kötelességtudás, felelősségérzés, a mult értékeinek megbecsülése és az áldozatkész és önfeláldozó hazaszeretlet magasztos érzései.

Lelkünk eme legnemesebb virágait őszinte szeretettel adjuk át Nektek kedves magyar ifjuság, mint az eljövendő szebb magyar jövő reményeinek, azzal a meggyőződéssel, hogy Ti valóban érdemek és méltók lesztek ahhoz a nagy-nagy várakozáshoz, melyet Hozzátok országunk jövője fűz!

Mi pedig öreg bajtársak őrizzük meg továbbra is a régi hatvanas szellemet, a mai bajtársi találkozókról pedig azzal a jóleső tudattal térjünk vissza otthonunkba, hogy utánunk más, egy hatalmas új nemzedék nőtt fel, mely lélekben megtisztulva, testben megerősödve és a mai példáinkat követve ismét meg fogja hozni a várva-várt magyar kikeletet.

Adj a Isten, úgy legyen!"

Az ünnepély után a hatvani ifjusági alakulatok a cserkészzenekar indulóinak ütemére díszmenetben évonultak a 60-as öregkatonák előtt. Még mindig ott lobogott a 60-as hősihalott jelképes sirja fölött a kandaláberek lángja és a gyászfátyolos 60 as csókora sok szem tekintett könnyesen. A régi ezred 3 ezer veterán katonája megdobbanó szívvvel állott az ünnepély után és ebben a csodálatos hangulatban született meg az a távirat, amelyet Szita Mihály tábornok a következő szöveggel küldött a legfőbb Hadurhoz:

*Vitéz nagybányai Horthy Miklós
kormányzó ur Őfőméltóságának*

Budapest.

A volt cs. és kir. 60-ik gyalogezred világháborút járt, Hatvanban összesereglett, mintegy 3000 katonája mélyseges hódolattal, hűséges ragaszkodással, lelke egész odaadásával köszönti legfőbb Hadurát és önfeláldozó készséggel várja legfelsőbb parancsait.

*Szita Mihály ny. tábornok,
a 60-as Bajtársi Szövetség elnöke.*

A sporttéren felállított sátrak alatt ezután a bajtársi ebéd következett, amelyet nagy fáradsággal és még nagyobb áldozatkészséggel készítettek elő az önfeláldozó rendezőség részéről. Hatvan város az egész legénységet vendégül látta izes ebéddel és jöminőségű borokkal. A bajtársi ebéd hagyományos pohárköszöntőjét Horthy Miklós kormányzóra Szita tábornok mondta és szavait állva hallgatta az ebéd hatalmas közönsége. Tarcsafalvy Anaklét ferences páter Hatvan város közönségének szeretetét és köszöntését tolmácsolta, lélekből fakadó szavakkal köszöntve a hatvanasokat, Szita Mihály tábornokot és vitéz Subik Károly prelátus kanonokot. Dr. Polánky László 60-as tart. százados, egri OTI igazgató a 60-as Bajtársi Szövetség nevében mondott köszönetet a hatvaniak vendégszeretetéért.

Majd a gyöngyösi bajtársak nevében Herédy László, a Nemzeti Hitel Intézet fiókjának igazgatója hódolattal üdvözölte dr. Szmracsányi Lajos érsek-lópásztort és vitéz Subik Károly pápai prelátus, apát kanonokot, aki, a tábori szentmise pontifikálásával és az egekig szárnyaló szentbeszédével felejthetetlenül tette a mai ünnepet.

Ezután hálás köszönetet mondott Hatvan nagy-

község közönségének és nagyrabecsült vezetőségének, külön vitéz Tömösváry János főszolgabírónak és Várkonyi Sándor főjegyzőnek azért a magyaros vendégszeretért, amellyel itt a 60-as katonákat megvendégelni szivesek voltak. Keresni fogjuk az alkalmat, — mondotta — hogy ezt a kedves vendéglátást hasonló vendégszeretettel mielőbb viszonozhassuk.

Arra kérte a 60-as B. Sz. vezetőségét, hogy ennek a fényesen megnyilatkozó bajtársi szellemnek és hazafias magatartásnak ápolására és továbbfejlesztésére, továbbá a 60-as érdekek vidéki képviselőjére a volt 60-as kiegészítő területen az egyes járási székhelyeken helyi bizottságokat szervezni sziveskedjenek. Ezen szervei ulján a Szövetség a 60 as érdekeket mindenkor hatékonyan védelmezheti.

Meggyőződésünk az, — folytatta — hogy a nemzetünk életében a közeljövőben várható átalakulásnál a 60 as B. Sz. szervezetségénél és nagy erkölcsi súlyánál fogva a 60-as érdekeket hathatós mértékben ápolni és védelmezni fogja, ennek reményében a Szövetség további működéséhez a mindenható Isten segítségét kérem. —

A délután bemutatott boldogi Gyöngyös Bokréta szinpompás jeleneteit mindenki elragadtatással élvezte. A gimnázium cserkészcsapatának földszintet kérték párosztaga, a polgári leányiskola magyarruhás növendékei és a gazdák lovasbandériuma nagyban hozzájárult a 60 as nap sikeréhez, amelynek érdekében a Petőfi cserkészek is nagy munkát végeztek.

100 éves a Gyöngyösi Alapítványi Közkórház.

F. hó 18 án délelőtt fél 11 órakor tartja a gyöngyösi Alapítványi Közkórház kórházbizottsága díszgyűlését, abból az alkalmából, hogy várme-gyénknek ez a nagyon értékes egészségügyi intézménye fennállásának 100 éves évfordulóját ünnepli.

Az ünnepség délelőtt fél 10 órakor ünnepélyes istentisztelettel kezdődik a kórház házikápolnájában, utána fél 11-kor lesz a kórházbizottsági díszgyűlés, fél 12 órakor pedig a jubiláló kórház bemutatása lesz. Utána társasébed lesz Mátraházán.

Az az odaadó ambíció és kiváló szaktudás, amellyel a kórház új igazgató főorvosa, dr. Wiltner Sándor értékes orvosi karával együtt a kórház fejlesztésén fáradozik. — s amely munkáról már alkalmunk volt a „Hevesvármegye” hasábjain beszámolni. — biztosítéka annak, hogy a jubiláló intézmény áldásos hatását még nagyobb sugárban fogja kifejteni.

Házasság. Kiterjedt rokonság és előkelő közönség részvételével folkt le szeptember 7-én Egerben *Lőrincz Baba* és *Juhász Lajos* egercsehi-i okl. jegyző esküvője. A polgári esketést a városháza anyakönyvi hivatalában *Frank Tivadar* városi főjegyző, polgármesterhelyettes végezte, aki lelkes szavakat intézett az esküvő párhoz. Az egyházi esküvő fényes külsőségek között ment végbe délután a Főszékes-egyház főoltáránál. *Novák Sándor* apát, kanonokplébános végezte az esketés meghatóan szép egyházi szertartását és végezetül magasszárnyalásu beszédet és tanítást intézett a fiatal párhoz. Este a Kaszinó étteremben volt a lakodalmi vacsora, amelyre Egerből és a megyéből igen sokan küldték el üdvözlőlevelüket nemcsak a boldog ifjúpárnak, hanem az örömapának: *Juhász Ferenc* vendéglősnek is.

A Kereskedelmi Testületek

VII. országos kongresszusa Gyöngyösön,
szeptember 17—18-án.

Debrecen, Nagykanizsa, Miskolc, Szombathely, Szeged és Szolnok után igaz meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy Gyöngyös város kereskedelmi jelentőségének és magas kulturális színvonalának elismerése az, hogy az ország kereskedői társadalmát Gyöngyösre hívja össze az OMKE közgyűlése, mint az országos kereskedői testületeinek egyetemes akaratát. A kereskedők országos értekezletei, a kereskedői társadalom olyan megmozdulásai, amelyek nemcsak erkölcsi hatással, hanem konkrét eredményekkel is közismertek. Az országos értekező, a magyar kereskedelem parlamentje, amelynek komoly és méltóságos hangja, a napirendre tűzött fontos és a kereskedelmi élet egészére kiható tárgyalási anyag, megbecsülést szerzett a kongresszusoknak és ma már nélkülözhetetlen intézmény, abban a küzdelemben, amelyet a kereskedelem folytat az ellenséges áramlásokkal szemben. Mi sem természetesebb, hogy minden fontosabb kereskedelmi központ verseng azért a dicsőségért, hogy ilyen országos megmozdulás színhelye lehessen s igen nagy bizalomnak és megfelelő adottságokkal kell rendelkeznie annak a városnak, amelyet az összes körülmények mérlelésével, erre a feladatra, az illetékesek a kérelmezők közül méltónak találnak.

Ezek után nemcsak a Gyöngyösi Kereskedelmi Csarnokra, hanem Gyöngyös város összes kereskedőire, a hivatalos városra és Gyöngyös város közönségére hárul az a feladat, hogy az ideérkező kb. 300 delegátus és több magas közjogi állást betöltő egyén részére az itt tartózkodást, azzal a lelkes vendégszeretettel és példás renddel honorálja, amely megfelel a bizalomkeltő várakozásnak. A kínálkozó természeti szépségek olyan keretet adhatnak az országos értekezletnek, amelyben a komoly munkát üdítő pihenés, kedves és kellemes élmények sorozata jutalmazhatja. Ha igaz az, hogy minden kereskedő egyszerszintű közvetítője is a javaknak, amelyek messze országgrészekbe jutnak el, úgy ezen kongresszus messze híradója lesz a Mátra szépségének és Gyöngyös város szülő és gyümölcs kulturájának is.

Dr. Puky Árpád Gyöngyös város polgármestere az első között állt a mozgalom élére s örömmel és büszkeséggel invitálja az ország kereskedelmének képviselőit Gyöngyös város vendégszerető falai közé.

A VII. országos kongresszus napirendjén az alábbi kérdések fognak szerepelni:

- 1.) A kamarai reform és a kereskedelmi szervezkedés kérdése.
- 2.) Az adóreform és kereskedelem kívánásai.
- 3.) A kereskedők agkori biztosításának kérdése.
- 4.) A szövetkezeti propaganda ellensúlyozása.
- 5.) A vidék hitelezése.
- 6.) A magyar gyümölcs- és borexport lehetőség és annak akadályai.

A Gyöngyösi Kereskedelmi Csarnok, mint helyi előkészítő bizottság, a vendéglátó házigazda különös szívveliségével és előzékenységgel várja Heves vármegye kereskedőit és a vármegye illusztris képviselőit a kongresszusra, ahol a magyar kereskedelem sorsdöntő kérdései talán történelmi eseménynek emelik a magyar kereskedők parlamentjét.

Dr. Blau Izsó

Heves vármegyében termesztendő gyümölcsfajták.

Írta: Gyöngyössy Béla.

A gyümölcsös telepítésénél az ültetendő nemek, sőt sok esetben az egyes fajták kiválasztásánál gondosan figyelembe kell venni az *éghajlatot*, a *fekvést* és a *talajt*, mert esetenként a sikerelenséget ezek bármelyikének is a figyelmen kívül hagyása előidézheti, ha nem ezeknek megfelelőleg választjuk ki az ültetendő gyümölcsnemeket, vagyis azt, hogy az illető helyre almát, körtét vagy szilvát stb. ültessünk-e.

Az éghajlat megítélésénél valamely vidék meleg, vagy hideg volta, valamint nedvesség, illetve a csapadékok viszonyai a mérvadékok.

Melegebb éghajlatú, kevésbé csapadékos vidéken — mint amilyen Heves megyében a Mátra- és Bükk hegység déli része — *elsősorban a cseresznye, meggy, őszibarack, kajszibarack, körte, ringló és a téli gyümölcsnemek nyári fajtái termesztendők a legsikeresebben.*

A hűvös és csapadékos éghajlatú vidéken — mint amilyen Heves megyében a Mátra- és Bükk hegység északi része — *sikerrel termesztendő a téli alma, a téli körte és a szilva.*

Az egyes gyümölcsnemeket az éghajlati viszonyokon kívül a hőigényüknek megfelelő *égtáj szerinti fekvésbe* kell ültetni.

Az *ősibarackot* és a *mandulát*, mivel sok megleget kívánnak tenyészetükhöz, csakis meleg és lehetőleg *déli fekvésű, mérszben gazdag, közép-kötött talajba* ültessük.

Déli vagy délkeleti lejtőre ültetendő a cseresznye, meggy és a kajszibarack. Míg a cseresznye és a meggy az említett fekvésben a *szélnek* kitett helyen is jól érzi magát, addig a kajszibaracknál sikerre különösen csakis az északi hűvös szelektől védett helyre ültetett fáknál számíthatunk. *A cseresznyének nem nedves, mély rétegű és elegendő meszet tartalmazó gazdag talaj kell. A meggy talajigénye megegyezik ugyan a cseresznyéjével, de kevésbé mély termőrétegű, mély fekvésű és nyirkos talajon is jól érzi magát.*

Északkeleti lejtőkön, hegyek közötti völgyekben és síkvidéken egyaránt jól érzi magát az alma, ha máskülönben az éghajlati körülmények adta vannak és a vastag termőrétegű nyirkosabb talajt biztosítani tudjuk a fája számára. Az almának a nyári fajtái azonban a déli lejtőn, melegebb fekvésben ugyancsak sikerrel termesztendők.

Hegyes, dombos vidéken a körtefa legjobban kedveli a keleti vagy délkeleti fekvést, melegebb és mély termőrétegű nyirkos talajt kíván. Legjobban fejlődik a tápanyagban gazdag homokos agyagtalajban.

Szilvánál az egyes fajták között az éghajlat, fekvés és a talajigény tekintetében eltérések mutatkoznak. *A ringló szilvák a melegebb fekvést, meszes és nem annyira nyirkos talajt kedvelik. A hosszú szilvák (Besztercei, Besztercei muskotály és Olasz kék) legjobban díszlenek a hegyek, valamint a dombok közötti völgyekben, rétek mellékén és a talaj szempontjából pedig a nyirkosabb kötött talajt kedvelik.*

A dió meleg fekvésű, az utótagyoktól védett helyen érzi magát a legjobban, nyirkos, mérszben gazdag és mély rétegű talajt kíván.

Abban az esetben, ha már a fent részletezett gyümölcsnemek igényeit ismerjük és a telepítésnél azok szemelőtt tartása mellett járunk el, úgy a jövedelmező gyümölcstermesztésnek helyesen vetettük meg az alapját és a sikerre feltétlenül számíthatunk, feltéve, ha a termesztendő fajtákat is helyesen választottuk meg. Ha gyümölcstermesztéssel jövedelmezőszerűen szándékozunk foglalkozni, úgy lehetőleg egy-egy helyre egy, maximum azonban háromnál több gyümölcsnemet

sohasem ültessünk. Ez nemcsak az egyes nemek, hanem a természetű egyes fajták számára is vonatkozik. Amennyiben erre tekintettel leszünk, úgy a kevés gyümölcsnem termesztése által egy-két fajtából nagyobb tömeget tudunk a kereskedőknek eladni s így vevők akadnak mindig gyümölcsünkre.

Hogy melyek azok a gyümölcsnemek és azokon belül az egyes fajták, melyeknek a tömegtermesztésével Magyarország egyes vidékein érdemes foglalkozni, azt a M. Kir. Földmivvelésügyi Minisztérium az Országos Pomológiai Bizottság javaslatára olyanképpen állapította meg, hogy az országot 65 gyümölcstermesztési körzetre osztotta fel és minden egyes körzet részére kijelölte az ott legjobban diszáló gyümölcsnemek fajtáit.

Heves vármegyét a beosztás szerint a: 33, 35, 45, 46, 48 és a 63-as gyümölcstermesztési körzetek foglalják magukban. Hogy a felsorolt egyes körzetekhez, Heves vármegye mely részei (városok és községek) tartoznak és külön-külön minden egyes körzet területén milyen gyümölcsnemek és azokon belül milyen gyümölcsfajták tömegtermesztésével érdemes foglalkozni, azt az alábbiakban vagyok bátor részletezni.

33-as körzet. Mátra, Bükk déli része. Heves megyéből magába foglalja: Eger és Gyöngyös városokat, valamint Abasár, Aldebrő, Ape, Demjén, Domoszló, Ecséd, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Felsőnémet, Felsőtárkány, Gyöngyöshalász, Gyöngyöshalma, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Gyöngyössolymos, Gyöngyöstarján, Hasznos, Hevesugra, Hort, Kápolna, Kerecsend, Kismána, Markaz, Nagyréde, Pálosvörösmart, Pásztó, Rózsaszentmárton, Szarvaskő, Szurdokpüspöki, Szücsi, Tar, Tarnaszentmária, Tófalu, Verpelét, Véc és Visonta községeket.

1.) *Cseresznyefajtákból*: Will korai, Jaboulay ropogós, Egri korai, Germersdorfi óriás és Hédelingeni óriás.

2.) *Meggyfajtákból*: Fekete spanyol meggy, Pándy üvegmegegy, és Lutos meggy.

3.) *Szilvafajtákból*: Besztercei szilva, Besztercei muskotály szilva, Olasz kék szilva és Kirke szilva.

4.) *Almafajtákból*: A Mátra aljában Markaz, Domoszló stb. községek környékén: Jonathán, Ribston pepin, Kanadai renet, Baumann renet, Londoni pepin. Eger vidékén: Török Bálint, Jonathán Ribston pepin és Sárga szépvirágú.

5.) *Körtefajtákból*: Nyári Kálmán körte, Hardy vajkörte, Diel vajkörte, Vilmos körte és Bose kobak körte.

6.) *Kajsziarakfajtákból*: (csak védett meleg helyen) Magyar kajszi, Nagyszombati Kajszi, Kékesi rózsza kajszi és Borsi rózsza kajszi.

7.) *Diófajtákból*: Sebeshelyi gömbölyű és más bevált fajták.

8.) *Ősibarackfajtákból*: (védett meleg fekvésben) Fehérhusu duránfajták Győztes, Amsden, Alexander, Fehérhusu magaválófajták: Miss Loló, Ford, Metelka díjas, Champion és Lowet. Sárgahusu magaválófajták: Elberta és Shipley.

35-ös körzet. Mátra, Bükk északi része. Heves vármegyéből magába foglalja: Bátor, Bekőlee, Bodony, Bükkészek, Bükkszentezsabet, Dorogháza, Egerbocs, Egereséhi, Fedömes, Hevesaranyos, Istenmezeje, Ivád, Kislúzes, Macónka, Mátraballa, Mátradereske, Mátramindszent, Mikófalva Nagybátöny, Nádujfalu, Parád, Pétervására, Reesk, Sirok, Szajla, Szentdononkos, Szues, Szuha, Tarnalelesz, Terpes és Váraszó községeket.

1.) *Szilvafajtákból*: Besztercei szilva, Besztercei muskotály szilva, Olasz kék szilva, Kirke szilva, Gömöri nyakas és Bódi szilva.

2.) *Almafajtákból*: Batul, Kasseli nagy renet, Jonathán, Bauman renet, Gravensteini és Ribston pepin.

3.) *Körtefajtákból*: Vilmos körte, Hardenpont téli vajkörte, Nyári Kálmán körte és Bose kobak körte.

45-ös körzet. Középtiszavidék. Heves vármegyéből magába foglalja: Nagyiván, Poroszló, Tiszafüred, Tiszalgar és Tiszaörs községeket.

1.) *Almafajtákból*: Batul, Jonathán, Nemes sóvári, Londoni pepin, Baumann renet, Gravensteini, sárga szépvirágú és Karmelita renet.

2.) *Szilvafajtákból*: Besztercei szilva, Besztercei muskotály szilva, Olasz kék szilva és Althann ringló.

3.) *Körtefajtákból*: Avranches-i jó Lujza, Diel vajkörte, Vilmos körte, Hardenpont vajkörte és Serres Olivér.

4.) *Kajsziarakfajtákból*: Magyar kajszi és Nagyszombati kajszi.

46-os körzet. Borsod-Heves-Alföld vidéke. Heves vármegyéből magába foglalja: Adács, Atkár, Átány, Besenyőtelek, Boconád, Detk, Dormánd, Erdőtelek, Erk, Fűzesabony, Heves, Hevesvezekény, Karácsond, Kál, Kisköre, Kompolt, Kömlő, Ludas, Maklár, Mezőtárkány, Nagyfüged, Sarud, Tarnabod, Tarnaméra, Tarnaörs, Tarnaszentmiklós, Tarnasápany, Tiszánána, Ujlőrincfalva, Vámosgyörk Visznek és Zaránk községeket.

1.) *Cseresznyefajtákból*: Májusi korai, Jaboulay ropogós, Egri korai és Germersdorfi óriás.

2.) *Meggyfajtákból*: Pándy üvegmegegy, Fekete Spanyol meggy és Otheimi meggy.

3.) *Almafajtákból*: Piros Asztrakáni, Gravensteini, Baumann renet, Londoni pepin és Jonathán (a Tisza mentén.)

4.) *Körtefajtákból*: Vilmos körte, Jozefina, Hardenpont téli vajkörte, Avranches-i jó Lujza, Serres Olivér és Bose kobak körte.

5.) *Kajsziarakfajtákból*: Magyar kajszi és Nagyszombati kajszi.

6.) *Szilvafajtákból*: Besztercei szilva, Besztercei muskotály szilva, Althann ringló, Olasz kék szilva, Ageni szilva (száraz fekvésben).

48-as körzet. Felsőjászság. Heves vármegyéből magába foglalja: Csány, Hatvan és Pély községeket.

1.) *Szilvafajtákból*: Ageni szilva, Besztercei szilva, Besztercei muskotály szilva, Olasz kék szilva és Althann ringló.

2.) *Cseresznyefajtákból*: Májusi korai, Jaboulay ropogós és Germersdorfi óriás.

3.) *Meggyfajtákból*: Pándy üvegmegegy, Otheimi meggy és Lutos meggy.

4.) *Kajsziarakfajtákból*: Magyar kajszi, Nagyszombati kajszi, Kékesi rózsza kajszi és Borsi rózsza kajszi.

5.) *Körtefajtákból*: Arabitka, Juliusi esperes, Pap körte, Dr. Guyot Gyula, Vilmos körte és Diel vajkörte.

6.) *Almafajtákból*: Piros Asztrakáni, Téli piros pogácsa, Elzászi piros renet, Entz rozmaring és Jász vadóka.

63-as körzet. Tiszavidék. Heves vármegyéből magába foglalja: Örvény és Tiszaszőlös községeket.

1.) *Szilvafajtákból*: Besztercei szilva, Besztercei muskotály szilva, Althann ringló, Olasz kék és Nyári aszaló.

2.) *Almafajtákból*: Piros Asztrakáni, Nemes sóvári, Sikulai, Téli piros pogácsa és Jonathán.

3.) *Körtefajtákból*: Diel vajkörte, Árpával érő körte, Vilmos körte és Hardenpont téli vajkörte.

4.) *Meggyfajtákból*: Fekete spanyol meggy és Pándy üvegmegegy.

5.) *Cseresznyefajtákból*: Jaboulay ropogós, Germersdorfi óriás és Glocker óriás.

Málna-tövek, földieper-palánták (nemes fajta!) kaphatók

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
gazdaságában, Eger, Érsek utca 1.

(Folytatás a 4. oldalról.)

területen történjek, ott élethivatásról, misszióról beszélhetünk és ebben az értelemben nem csupán a jogász, hanem bármelyik egyén pappá válik. Ha pedig az életpálya választás nem a struktur-hajlamoknak megfelelő területen történik, akkor hivatainak lesz belőle.

A mai középiskola kétségtelen sok-sok reform elgondolásnak volt alávetve. Azonban kétségbevonhatatlan, hogy az ezen kérdésben döntő tényezők teljes komolysággal mérlegeltek minden megoldási lehetőséget, szem előtt tartva a közös emberiségnek és magyarságunknak súlyos kérdéseit. A középiskolai oktatásnak a története — tárgyi összeállítását tekintve — visszanyulik a messzi múltba, csaknem az ókorba. Előfordultak népek, amelyeknek közoktatásában a jogi studium kötelező volta nagyobb terjedelemben érvényesült, mint ma. Ezzel szemben voltak népek, amelyeknek közoktatásában a jogi studiumokra nem voltak különösebb tekintettel. Így a görögöknél. Az előbbire a rómaiakat tudnám felhozni, akiknek sajtárságos élete a jog terén a mai életre utaló ezer tarkabarkaságot tüntet fel. Mégis azok közül a rómaiak közül, akik a kis kiindulásból oly nagyra tették Rómát, a joggal sohasem foglalkozó Catok, Fabriciusok, Fabiusok szerepelnek állandóan. A jogászok Róma csak abból a hagyatékából élt, amelyet a nagy századoknak nemjogászai alkottak meg. Visszatérve a mai életre, minden emberben bent van a méltányossági és igazságérzés, amely éppen a mai élet alaki joga miatt nem tud úgy érvényesülni mindenkor, amint az általános emberi érzés azt szeretné. (pl. Unus testis nullus testis elv.) Igen sok jogász ajkairól hallatszik az a kijelentés, hogy élesen distingválni kell az anyagi igazság és a jogi formulába öntött igazság között. Ilyen esetben az ősi ösztönös igazságot érzők teljesen téjékozatlanul állanak.

A középiskola, amely par excellence az igazság, szépség, magasztosság és az emelkedettség eszményeinek a letéteményese, amelyik az ifjúságba éppen ezeket az eszményeket akarja belegyökeresíteni, tartózkodik minden olyan studiumtól, de tartózkodnia is kell, amelyik a gyermeki léleknek sokszorosán ösztönös igazságérzetét a legcsekélyebb mértékben is megingatná. A középiskola a szülői házzal egyetemben óvja a gyermeket mindaddig, amíg csak az életének szaka a két porondon játszódik le. Bizonyos, hogy az élet sok meglepetést tartogat az ideálisan nevelt ifjúság részére. Ámde ez semmi esetre sem mentesítheti az iskolát, sem a szülői házat a vállalt kötelességeitől, vagy nem lendítheti oly irányba, hogy feladva eddigi elveit a nevelést olyféleképpen egészítse ki, hogy a reá váró és reámeredő életnegatívumok ismertetésével megbontsa az eddigi ideális harmónikus nevelési egységet. Nem az iskola tért el az élettől, hanem az élet szakadt el tőle. S éppen az okozza a mai életnek roppant nagy zűrzavarát, bizonytalanságát, sokszor céljavesztettségét, hogy az emberiség magasztos eszményét a rabulisztika segítségével nemcsak, hogy elkoptatták, hanem egyenesen ellenségnek tüntették fel. A középiskola az ő anyagkiválasztásával nem támaszthatja alá azokat a tüneteteket, amelyek ezt az életet jellemzik. Minden anyagában az igazságot, a magasztosat, a szépet hangsúlyozza, ennek tudatát igyekszik megerősíteni, hogy ezzel felvértezve az ösztönös igazságot mindig érezve lántoríthatatlan harcossá váljék minden oly áramlatnak, amely az emberi haladást komolyan eszközli és tartózkodik min-

den olyan áramlattól, amely csak szavakba burkolva hirdeti szépet, de valóságban arra képtelen. A begyökeresített igazság és szépségudat biztos eszköz a kezében, hogy meg tudja ítélni a helyest és a helytelenit, biztos, eszköz arra, hogy a pozitívumért nyíltan is sikraszálljon, hogy azért áldozatot tudjon hozni. Es a középiskola nevelési ideálja nem a szerte-szét szinte bejáráhatatlan területen biztos adatokkal mozgó és rendelkező ifju, hanem az, akinek lelki és szellemi életében nem lexiconszerű adathalmaztal találkozunk, hanem szerves kapcsolatba került alkateleinkkel, amelyeket a szépnak, az igaznak és a jónak örök elve irányít és tart rendben. Olyan ifjak, akiknek szellemi élete teljesen előkészítve áll a beléjehulló magvak megtermékenyítésére, de ez a talaj bőséges anlitoxint termel ki a mérgező hatások semlegesítésére. Az ilyen ifjaknak az egyetemi tanulmányoknak semmiféle agazata nem nyújt sem előnyt, sem hátrányt.

(Folytatjuk.)

A közigazgatási bizottság ülése.

Heves vármegye közigazgatási bizottsága szeptember 15-én délelőtt tartotta rendes havi ülését *Okolicsányi Imre*, a főispáni teendőik ellátásával dr. *Hedry Lőrinc* főispán szabadságidejére hivatalosan megbízott alispán elnöklésével.

Dr. Buzás Endre vármegyei főjegyző olvasta fel az alispáni jelentést, amelyben a következőket mondta:

Jelentem, hogy a m. kir. belügyminiszter ur *Aldebrő* és *Tófalu* községek egyesítéséről, kiadott rendeletében, eltekintett. Elrendelte azonban, hogy *Tófalu* község kisközséggé való visszafeljesztésének kérdése vétessék tárgyalás alá.

A községi kiegészítő munkaerők foglalkoztatása tárgyában a gyakorlat akként alakult, hogy azok elsősorban a vm. közjóléti alap által végrehajtandó szociális adatgyűjtéssel fognak foglalkozni.

Mint hogy azonban a vármegyében mindösszesen 37 ilyen kiegészítő munkaerő van, szükséges, hogy ezek mindegyike három községben végezze el az adatgyűjtést. Ezért a kiegészítőket egy-egy hónapi munka után új községbe fogom bocsítani és végleges munkahelyeiket csak a szociális adatgyűjtés elvégzése után fogom kijelölni.

A törvényhatósági bizottság szeptember hó 12-én tartott közgyűlésében *Lojdl István* vm. fogalmazót, vm. aljegyzővé, dr. *Polgáry Pál* vm. fogalmazót pedig szolgabíróvá választotta meg. Az újonnan megválasztott tisztviselők továbbra is eddigi munkahelyeiken fognak szolgálatot teljesíteni.

A vármegye főispánja díjas közigazgatási gyakorlatokká nevezte ki: dr. *Acsay Dénes*, dr. *Csepely András*, dr. *Nagyessy Árpád* és dr. *visontai Kovács Zoltán* díjtalan közigazgatási gyakorlatnokokat. —

Beniczky Elemér országgyűlési képviselő ismételtén sürgette a száj és körömfájás miatt elrendelt határozat feloldását a megfigyelési körzet alá tartozó községekben. Kijelentette, hogy ezeknek a községeknek lakosai állattenyésztésből élnek és a határozat miatt nem tudnak pénzhez jutni.

Az alispán és a szakreferens kijelentették a kérelemre, hogy egyelőre nem tudják teljesíteni, mert magasabb gazdasági érdekek követelik a határozat fenntartását.

Dr. Czekkel Ferenc m. kir. tisztifőorvos bejelen-

Cím és rangadományozások a miniszterelnökség sajtóosztályán.

Magyarország kormányzója a miniszter előterjesztésére dr. Láncki és Rákóczi *Rákóczy Imre* min. tanácsosnak, a miniszteri osztályfőnöki címet adományozta.

Vitéz *Dr. Kolosváry Borcsa Mihály* c. min. tanácsosnak, a miniszterelnökség sajtóosztálya vezetőjének a kormányzó a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

Dr. Komjáthy Aladár és *dr. vitéz Bodroghkőzy Zoltán* min. osztálytanácsosi címmel felruházott szerződéses sajtóelőadóknak buzgó és értékes szolgáltatukért a kormányzó megengedte, hogy elismerését tudtul adják.

Legány Ödön kitüntetése.

Immár két évtizede, hogy vármegyénk területén, Hatvanban fejté ki, — a gazdasági akadémiai tanári működése után — rendkívül nagy értékű munkáját Legány Ödön, a Hatvani Növénynevelő r. t. igazgatója.

A növénynevelés terén kifejtett nagy horderejű munkálkodása nemcsak országos viszonylatban, de külföldön is komoly figyelmet keltett szakkörökben.

Munkáját mindenkor az igazi tudós alapos felkészültségével és szerénységével végezte, s munkája legfőbb jutalmának mindig az elért eredményeket tekintette.

A legfelsőbb helyről jött elismerésre, mely Legány Ödönnek a gazdasági főtanácsosi címet adományozta, méltán részolgált azzal a hatalmas nemzetgazdasági munkájával, amelyet évtizedeken keresztül végzett.

A hatvani társadalm., amelynek igen nagyrabecsült és értékes tagja Legány Ödön, — velünk együtt, akik illusztris munkatársunkat tiszteljük benne, — őszinte, bensőséges örömmel vette tudomásul a kitüntetést.

Látogatás az újjáépített egri városi fürdőben. Frank Tivadar városi főjegyző az egri fürdőfejlesztésről.

Többzár megemlékeztünk már e lap hasábjain azokról a nagyszabású tervekkel, amelyekkel Eger fejleszteni kívánja hírneves fürdőit és méltó akadémia az „Eger fürdőváros” elnevezésre. Közel két éve Frank Tivadar városi főjegyző és helyettes polgármester igen nagy erőfeszítésekkel törekszik nagy elhatalmasítással keresztülvinni a fürdőfejlesztés körül, hogy legalább néhány évtizedre nyugópontra kerüljön ez az ügy és ne keljen minden évben újabb és újabb áldozatokkal elégetenni a fürdőző közönség kívánalmainak. Frank Tivadar gondos körültekintéssel kidolgoztatta a fürdők újjáépítésére vonatkozó terveket, a város képviselőtestülete megszavazta az erre szükséges kölcsönt, s az idei nyáron legnagyobb mértékben is készült az egri városi fürdők modernizálása.

Néhány nappal ezelőtt a Hevesvármegye munkatársa Frank Tivadar városi főjegyző vezetésével már meg is tekinthette a befejezett és részben még befejezés előtt álló fürdőépítkezéseket. A látotokról az alábbiakban számolunk be olvasóközönségünknek:

Meglepő és nagyban emeli az egri strandfürdő szépségét is az új nyílt medence, melybe az újonnan megépített gőzmedencéből is ki lehet uszni. Ez az új nyílt medence 10x23 méter széles. Kellemes szép helyet nyújt a fürdőzőknek. Legnagyobb meglepetést azonban az új gőzmedence szolgáltatja, amely sokban emlékeztet a pesti Hungaria gőzmedencéjéhez. Négy eddigi tükörfürdő helyén épült a remek medence, mellette pompás pihenővel, kisebb forrómedencével, iszapfürdővel, modern kabinrendszerű váltóhelyiségekkel, zuhanyzóval stb. A pihenő teremben modern nyugágyak szolgálják az igényes közönség kényelmét. Az újonnan épített híres tükörfürdők már üzemben vannak és igen nagy látogatottságnak örvendnek finom melegvizükkel.

Még mindenfelé dolgoznak a szorgos munkások, amelyek megbontották ugyan a régi, még a törökök által épített fürdő belső formáját, de a régi török kupolát meghagyták a modern gőzmedence felett is. Leírni egyébként nehéz volna az újjáépülő egri fürdőkben látott pompás, majdnem káprázató berendezéseket. Ezt látni és élvezni kell mindenkinek, aki a magyar fürdőkultúra emelkedését szíven viseli.

Frank Tivadar a fürdőszemle végén ezeket mondta munkatársunknak:

Nagy áldozatokat hoztunk a közönségért és Eger város fürdőkultúrájának fejlesztéséért, de ez az áldozat jó befektetés. Elgondolásunkban az vezetett bennünket, hogy végleges rendet csináljunk és hosszabb időre nyugópontra vigyük a fürdőkérdést. Amit csináltunk, azt igyekeztünk legjobb tudásunkkal és a korszerű követelményeknek megfelelően csinálni. Reméljük, közönségünk megérti és méltányolja a város anyagi áldozatát és az eddiginél is fokozottabb szeretettel látogatja a modernizált szép és kényelmes fürdőket.

Van-e egyke Hevesvármegyében?

Irta: Ifj. Ringelmann Béla.

Felteslegesnek látszik ezen a helyen az egyke hatalmas nemzetpusztító hatásáról beszélni, hiszen orvosi, szociográfiai és publicisztikai közlemények, terveknek élénk tártak ennek a népbetegségnek szörnyű hatását és tulajdonságát. Megismertük ezekből a közleményekből az egykes közönség különleges szerkezetét: a népesség előregedését, a kialakult „anyai uralmat”, a sexualis és egyéb erkölcsi törvények felhagyását, akaratgyengeséget és hysztériás mag neuraszténia társulmányokat. A térképekből megismertük az egykes közönség területi elhelyezkedését: azt láttuk, hogy az egykes közönségeket jelentő fekete pontok fehérek terület körül sűrűsödnek: az Ormanság és Sárköz vidékén. Persze jelentkeznek ezek a pontok elsősorban az egész országban: a közönső Tisza mentén, Vasban. Lattuk, hogyan szaporodnak évről évre ezek a fekete pontok és szinte a szemünk előtt alakul ki az u. n. „göcseji egyke”. Ugyanakkor Heves vármegye területén ezeket a fekete pontokat nem találjuk.

Nem fölösleges azonban a kérdést itt is vizsgálni, hiszen míg a súlyosan fertőzött egykes vidékeken a segítés csak radikális, hogy közkeletű példával éljünk: műleti uton lehetséges, addig a kezdeti tüneteit mutató területeket a megelőzés módszereivel és eszközeivel kell ellátnunk.

Általában a statisztikusok által elfogadott tétel

az, hogy egykésnek veszik az évek hosszú során át fennálló, husznál alacsonyabb születési ezreléket. Ez a szám nem állandó érték, mert Kovács Alajos 1910-es térképe 25-ös ezreléket vesz az egyke mértékéül. Később azonban az egész népesség rohamosan eső arányszáma készítette a statisztikusokat a standard szám alacsonyabb megállapítására.

Heves vármegye egész népességének születési arányszáma vizsgálataink szerint, 1900-tól, mindig az országos arányszám felett állott. Ez részben érthető, mert hiszen az országos arányszámot erősen rontják Budapest és az egykés vidékek rossz viszonyzatai. Ha azonban ez ezeknek és az igen magas szabohasi arányszámoknak kihagyása után elért korrigált országos arányszámot vesszük alapul, Heves vármegye még mindig magasabb értékkel szerepel az országos arányszámmal.

Ez már mindenestre kedvezőbb színben tűnő fel a törvényhatóság területén fennálló viszonyokat.

Ha most már az egyes községek arányszámait nézzük, több évre kell vizsgálatainkat kiterjesztenünk. Ezért az 1930—37 évek között fennálló 8 év középértéket vesszük alapul és összehasonlítással az 1900/1910, 1910/1920 és 1920/1930 évek állagait is tekintetbe vesszük.

Azt találjuk, hogy az 1930—37 évek átlagából: Aldebrő, Szucs, Kerecsend, Maklár, Mezőtárkány, Zaránk, Maconka, Csány, Poroszló és Örvény községek arányszáma marad a huszas vonal alatt. Ezeknek a községeknek sincs azonban kifejezett egykés karaktere, mert a régebbi értékek nem maradtak túlságosan a megyei átlag alatt.

Igen nagy általánosságban véve több rosszabbul szaporodó község található az egriben, mint a többi járásban.

A jól (30 ezreléken felül) szaporodó községek: Bekölce, Felsőtárkány, Bükkszenterzsébet, Mátramindszent, Suha, Dorogháza, Tar, Ivád, Hasznos, Rózsaszentmárton, Nagyiván.

A pétervásári és gyöngyösi járásban található több jól szaporodó község.

A két megyei várost vizsgálva azt látjuk, hogy Eger 20,1-es arányszámmal alatta marad Gyöngyös 22,2-es arányszámának. Ez a minimális különbség a két város között 1900 óta mindig fennáll.

A statisztikus módszerével vizsgálva örömmel kell megállapítanunk, hogy Heves megye területén nincs egyke. Ez a módszer azonban nem tökéletes, nem az pedig azért, mert lehet alacsony születési arányszám anélkül, hogy ott egyke lenne. Például az egyik Duna-menti községben igen alacsony a születési arányszám és a község mégsem egykés. Itt ugyanis a vérbaj igen nagy elterjedtsége oka az alacsony arányszámnak. Viszont az ellenkező tétel is fennállhat. Például lehet hogy egy község felének jó szaporodása ellensúlyozza a másik, egykés, fél rossz szaporodását.

A statisztikai módszer nem elégséges az egyke megállapításához, hanem szükséges a fejlődő népesség állandó megfigyelése, szociografiai vizsgálata, is ahhoz, hogy egész határozottan felállíthassuk a tételt: Heves megyében nincs egykés község.

Nem minden család egykés ugyanis, ahol egy gyermek születik. Az egyke ismérve az, hogy anyagi vagy anyagi okok vezetnek a természeti törvények lábba tiprásához.

Ennek megfigyelése és leírása azonban a szo-

ciografus feladata és erre a kérdésre a statisztikai vizsgálat feleletet nem adhat.

A statisztikus szemszögéből vizsgálva tehát Heves megyében nincs egyke, ajánlatos lenne azonban ha szociografiai vizsgálat is alálámaszlaná ezt a megállapításunkat.

Vendéglős, korcsmáros és szállodás nagygyűlés Egerben.

A hevesmegyei vendéglősök, szállodások és korcsmárosok a Magyar Szállodások Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetségének közreműködésével Egerben, 1938. szeptember 27-én délelőttől fél 11 órai kezdettel a vármegyelégi nagytermében vendéglátóipari nagygyűlést rendeznek, amelyre a rendezőség egri szíval és magyáros vendégszeretettel ezúton hívja meg a T. kartársakat. A nagygyűlés az Egri Üvegipari Hétre esik, mely alkalomból az ország minden részéből féláru vasúti jeggyel utazhatnak Egerbe. A T. Kartársak a nagygyűlésen való részvételüket szeptember 20-ig jelentésként be az Eger és Vidéke Ipartestület Vendéglátóipari Szakosztályának, Eger címre, hogy a továbbiakról gondoskodhassunk és a féláru jegy váltására jogosító igazolványt is megküldhessük.

Nagygyűlésünkön az iparunk ügyeit felső fokozatú tényezők is képviseltetik magukat, éppen ezért feltárjuk a gyűlés során a magyar vendéglátó ipar minden időszerű kérdését, minden fájó sebet és megoldást kérünk régi jogos panaszainkra és közérdekű kívánalmainkra.

A nagygyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó: *Juhász Ferenc* vendéglős, az egri kartársak elnöke.

2. *Eger város* és az egri Ipartestület üdvözlők a nagygyűlést és az országos szövetség vezetését.

3. *Hoffer Ferenc* válaszol a Szövetség vezetőinek nevében, mint országos társelnök és ismerteti a vendéglátó ipar helyzetét, valamint a Szövetség célkitűzéseit.

4. *Szöllősy Ferenc* országos társelnök, beszámol a székesfehérvári országos kongresszus határozatairól és eddigi eredményeiről.

5. A zenei jogdíjak újabb felemelése s ezzel kapcsolatban az egri és más vidéki kartársak panaszai. Az italmérségi ügyek, a zugmérések, a sör, az új szesz-törvény, a vizalmi díjak és táncengedélyek kérdéseit ismerteti ezután az egri vendéglőszakosztály jegyzője.

6. *Halmay Sándor* egri ipartestületi jegyző előadása a vidéki vendéglős és korcsmáros ipar helyzetéről, fontosságáról, az állam, a közönség és általában az idegenforgalom szempontjából.

7. Esetleges indítványok.

8. Az Országos Szövetség egri és hevesvármegyei csoportjának megalakulása.

9. Elnöki zárószó.

Közgyűlés után díszebéd az Egri Korona nagy szálló dísztermében. Ebéd után kb. 3 órakor idegenvezetők kalauzolása mellett az európai nevezetességű egri „Dobó” vár átadásainak, a Liceum ösrégi könyvtárának, képtárának és csillagvizsgálójának, majd Eger műemlékeinek megtekintése. Folytatólag pedig az egri hírneves borpincék és borok tanulmányozása, végül az egri bor-, szőlő és ipari kiállítások megtekintése.

A nagygyűlés Egri Rendezősége.

A hatvani községi polgári leányiskola felügyelő bizottsága a hét folyamán tartott ülésén, Majzik Ferencné helyettes tanárnőt az intézetnél évek óta tartó eredményes munkája elismeréseként rendez tanárnővé választotta.

tette, hogy Hevesmegye területén az utóbbi hónapban 537 hevenyfertőző megbetegedést észleltek. Verrhas 426 esetben fordult elő és ebből 31 volt halálos kimenetelű. Gyermekkori bénulás 5 esetben történt és egy végződött halállal. Hasi hagymázt 49 esetben észleltek 2 végződött halállal. Kiemelte a főorvos, hogy a pétervásári járás zöldkeresztes berendezését öt külföldi orvos tanulmányozta a múlt hónapban, közöttük két görög és egy indiai orvos.

A közgazdasági bizottság nagy figyelemmel hallgatta át Fluck Gusztáv vármegyei gazdasági felügyelő jelentését, amely szerint az esőzés nagy károkat okozott megyeszerte. Kényszerszüretek mindenfelé folynak és az itt kapott must legtöbbször csak 12 cukorfokot ér el. Az esőzések miatt általában nem lehetett megkezdeni az őszi munkákat sem.

Ezután a vármegye kisgyűlése tartotta meg hávi ülését, amelyen a községek és városok képviselőtestületeinek határozatait tárgyalta le.

ÖSSZEFASSZT Hirdetmény.

Az egri kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a budapesti kir. ítélőtábla elnöke az egri kir. törvényszék iratainak és kezelési könyveinek selejtezését elrendelte.

Felhívja tehát mindazokat, akik az alább megjelölt és selejtezés tárgyát képező iratok közül egyes iratok kiadását vagy további megőrzését kívánják, erre irányuló idokolt kérelmüket jelen hirdetmény közzétételétől számított 30. nap alatt a kir. törvényszék elnökeihez jelentsék be.

Selejtezés tárgyát fogják képezni:

1920 év végéig jogerősen befejezett iratok.

Nevezetesen:

A kir. törvényszéki I. irattári osztályba tartozó hivatali ügyek iratai.

a VI. irattári osztályba tartozó vegyes ügyek iratai.

1930 év végéig jogerősen befejezett iratok.

A kir. törvényszéki II. irattári osztályba tartozó periratok.

a III. irattári osztályba tartozó hagyatéki, végrehajtási és perenkívüli más ügyek iratai.

A IV. irattári osztályba tartozó csődügyek iratai.

Az V. irattári osztályba tartozó büntető ügyek iratai.

A VII. irattári osztályba tartozó fegyelmi ügyek iratai.

A VIII. irattári osztályba váltó és kereskedelmi ügyek iratai.

A IX. irattári osztályba tartozó kisajátítási ügyek iratai.

A XI. irattári osztályba tartozó jövedéki kihágási ügyek iratai.

A XII. irattári osztályba tartozó sajtó ügyek iratai.

A személyállapotra tartozó házassági, a születés törvényességének megítélését tárgyaló és holtak nyilvántartási ügyek iratai és végül

a sommás felelbiteli ügyek iratai.

Eger, 1938. évi augusztus hó 21. napján.

Bereczky Pál

h. kir. törvényszéki elnök.

A volt kassai 9. honvéd és népfőlkelö-
gyalogezred bajtársai folyó évi október hó 2-án
Szikszón (Abauj-Torna vármegye) ezredösszejövettel
tartanak. Gyülekezés a sportpályán 9 óráig. — Is-
tentisztelet, közgyűlés, hősi emlék megkoszorúzása,
közebed. Ebéd ára 1 pengő 30 fillér, melyet
szeptember 20-ig „Kilencesek bajtársi bizottsága
Szikszó” címre kell beküldeni postautalványon. Ezen
bizottság válaszbélyeges érdeklődésre felvilágosítást
ad, és kérelemre 33%-os, egyenkénti utazásra is ér-
vényes, személyre szóló igazolványt küld.

Ha Gyöngyöst

utbzejti, ne mulassza el felkeresni

a Hungária Szálló éttermét,

melynek konyhája kiválóságáról
országosan ismert.

E L A D Ó

gyümölcsfák,

1—4 évesek, bokorrózsák
és Thuják 50—100 cm.
magasak.

Árjegyzéket bérmentve küld:

Keserű Bálint

gyümölcsfaiskolája.

Pusztamonostor.

Szolnok megye.

M O D E R N R Á D I Ó C S O D Á K

I L L É S B É L A

rádiószaküzletében

Eger, Telefon: 230

A szerkesztésben résztvesznek:

Egerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr.
Katrics Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végh József,

Hevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr.
Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Vig Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társzerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal
címére Hatvanba küldendők.

Klang Sándor

vaskereskedő

Hatvan.

Telefon: 68.

Mindennemű vas és háztartási
cikkek, a legmodernebb kályhák
és tűzhelyek raktáron nagy
választékban.

Blumenthal

Béla

épületfa- és
tűzifakeres-
kedése.
cementá-
rugyára.

Hatvan

Telefon: 29. szám.

Cement és mozaik lapok, ce-
mentcsövek, járdakövek dus
választékban mindennemű ép-
ítőanyag legjobb minőségben
kapható. Terrenol asbestpala-
gyár, Gyöngyösi parkettgyár
Sempervova Első Magyar Ne-
mesvakolatgyár kerületi
képviselője.

KORONA

nagy- szálloda EGER

Tulajdonos: Eger megyei város,
Bérlő: Unterreiner János

Legmodernebb berendezésű szálloda
50 szobával, a gyógyhatású fürdők, és
uszodák közelében. A napi penzió ára
mérsékelt.

Felvilágosításokat ad:

Városi Idegenforgalmi Hivatal,
Eger, (Városház)

Bindfeld Márk és fia részvénytársaság

épületfa kereskedő cég-
nél a legmodernebb ki-
vételű cement, járda- és
mozaik lapok a legjutá-
nyosabb árban besze-
rezhetők

HATVAN. Telefon 30 sz.

A gondos háziasszonynak
csütörtökön
első teendője, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss porkölésű elsőrendű

kávét

kap igen jutányos áron! — Denaturált
szesz nagyban és kicsinyben! — Vidéki
megrendeléseket pontosan eszközölk! —
Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer lá-
togasson el H A T V A N I üzletembe.

Takarékos fűtés

Salgó szénnel
Salgó briкетtel